

ПРИКАЗ

30.03.2017

г.Казань

БОЕРЫК

№ 66/2-кп

“2017 – 2020 елларга Татарстан Республикасында эш башлаучы фермерларга ярдәм” ведомство программасында катнашу өчен крестьян (фермер) хужалыкларын сайлап алу конкурсы турында

Россия Федерациясе Хөкүмәтенен “Агросәнәгать комплексын үстерүнең региональ программаларының максат күрсәткечләренә ирешүгә ярдәм итү өчен Россия Федерациясе субъектлары бюджетларына федераль бюджеттан субсидияләр бирү һәм бүлү турында” 2016 елның 30 декабрендәге 1556 номерлы карарын үтәү максатыннан һәм Россия Федерациясе Авыл хужалыгы министрлыгы белән Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенен иң югары башкарма органы арасында төзелә торган 2017 елның 21 февралендәге 082-08-077 номерлы Россия Федерациясе субъекты бюджетына федераль бюджеттан субсидияләр бирү турында килешүгә нигезләнел,

б о е р ы к б и р әм:

1. Кушымта итеп бирелгән түбәндәгеләрне расларга:

1.1. “2017 – 2020 елларга Татарстан Республикасында эш башлаучы фермерларга ярдәм” ведомство программасын;

1.2. Крестьян (фермер) хужалыкларын үстерүгә конкурс үткөрү турында нигезләмәне расларга (кушымта итеп бирелә).

2. Татарстан Республикасы Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгының (алга таба – Министрлык) муниципаль районнардагы Авыл-хужалыгы һәм азык-төлек идарәләре башлыкларына “2017 – 2020 елларга Татарстан Республикасында эш башлаучы фермерларга ярдәм” программасында катнашу өчен крестьян (фермер) хужалыкларын мәгълүмат белән тәэмин итүгә булышлык күрсәтергә.

3. Министрлыкның Финанс бүлеге башлыгы М.А. Мәхмүтовка Крестьян (фермер) хужалыкларын үстерүгә грантлар бирү турында нигезләмәдә каралган билгеләнгән лимитлар чикләрендә акчаларның үз вакытында алынуын тәэмин итәргә.

4. Татарстан Республикасы Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгының түбәндәге боерыкларын үз көчләрен югалткан дип танырга:

“2015 – 2017 елларга Татарстан Республикасында эш башлаучы фермерларга ярдәм” ведомство программасын раслау турында” 2015 елның 17 мартындагы 50/2-пр номерлы;

“ТР Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгының “2015 – 2017 елларга Татарстан Республикасында эш башлаучы фермерларга ярдәм” ведомство программасын раслау турында” 2015 елның 17 мартындагы 50/2-пр номерлы боерыгына үзгәрешләр кертү хакында” 2015 елның 19 июнендәге 134/2-пр номерлы;

“ТР Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгының “2015 – 2017 елларга Татарстан Республикасында эш башлаучы фермерларга ярдәм” ведомство программасын раслау турында” 2015 елның 17 мартындагы 50/2-пр номерлы боерыгына үзгәрешләр кертү хакында” 2016 елның 26 гыйнварындагы 5/2-пр номерлы;

“ТР Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгының “2015 – 2017 елларга Татарстан Республикасында эш башлаучы фермерларга ярдәм” ведомство программасын раслау турында” 2015 елның 17 мартындагы 50/2-пр номерлы боерыгына үзгәрешләр кертү хакында” 2016 елның 13 апрелдәге 74/2-пр номерлы.

5. Боерыкның үтәлешен тикшереп торуны үз өстемә алам.

Татарстан Республикасы
Премьер-министры
урынбасары – министр

М.Г.Әхмәтов

2017 елның ____ мартындагы
_____ 2-пр номерлы
ТР Авыл хужалыгы һәм азык-
төлек министрлыгы боерыгы
белән расланды

**“2017 – 2020 ЕЛЛАРГА ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА ЭШ БАШЛАУЧЫ
ФЕРМЕРЛАРГА ЯРДӘМ”**

ведомство программасы

Казан – 2017 ел

Эчтәлек

	Паспорт	3
1 бүлек	Программа белән хәл ителергә тиешле проблемаларга характеристика	5
2 бүлек	Программаның максаты һәм бурычлары	6
3 бүлек	Тормышка ашыруның нәтижәләре һәм максат индикаторлары	6
4 бүлек	Программа гамәлләренен исемлеге һәм тормышка ашыру механизмы	8
5 бүлек	Программаны тормышка ашыру сроклары	14
6 бүлек	Программаны тормышка ашыруның социаль, икътисадый нәтижәләре тасвирламасы	14
7 бүлек	Программаның нәтижәләгән бәяләү һәм мониторинг ясау	15
8 бүлек	Кирәкле ресурсларга ихтыяжны исәпләп чыгару	16
9 бүлек	Программаны тормышка ашыру белән идарә итү системасы	16
	1 нче кушымта	
	2 нче кушымта	

ПАСПОРТ

Программаның исеме	“2017 – 2020 елларга Татарстан Республикасында эш башлаучы фермерларга ярдәм” ведомство программасы (алга таба – Программа)
Программаны эшләү турында карар кабул ителгән дата (аны раслау датасы, тиешле норматив актның исеме һәм номеры)	Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының “2013 – 2020 елларга Татарстан Республикасында авыл хужалыгын үстерү һәм авыл хужалыгы продукциясе, чимал һәм азык-төлек базарларын жайга салу” дәүләт программасын раслау турында” 2013 елның 8 апрелендәге 235 номерлы карары
Дәүләт заказчысы – Программаның координаторы	Татарстан Республикасы Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгы (алга таба – Министрлык)
Программаны төп эшләүчеләр	Татарстан Республикасы Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгы
Программаның максаты һәм бурычлары	Программаның максаты: авыл халкының яшәү шартларын яхшырту, шәһәр һәм авыл халкын үзбездә житештерелгән авыл хужалыгы продукциясе белән тәмин итү
Программа гамәлләренә характеристика	Бурычларны тормышка ашыруга юнәлдерелгән гамәлләр комплексы түбәндәге юнәлешләрне үз эченә ала: крестьян (фермер) хужалыгын төзүгә һәм үстерүгә грантлар бирү; эш башлаучы фермерларны көнкүреш кирәк-яраклары белән тәмин итүгә бер тапкыр ярдәм күрсәтү; Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 8 апрелендәге 235 номерлы карары белән расланган “2013 – 2020 елларга Татарстан Республикасында авыл хужалыгын үстерү һәм авыл хужалыгы продукциясе, чимал, азык-төлек базарларын жайга салу” дәүләт программасында каралган чараларда катнашу
Программаны тормышка ашыру сроклары	2017 ел – 70 КФХ төзү, 140 эш урыны булдыру; 2018 ел – 70 КФХ төзү, 140 эш урыны булдыру; 2019 ел – 70 КФХ төзү, 140 эш урыны булдыру; 2020 ел – 70 КФХ төзү, 140 эш урыны булдыру.

<p>Финанслау күләмнәре һәм чыганаclarы</p>	<p>2017-2020 елларга Программаны финанслауның гомуми күләме 621 млн.сум тәшкит итә: шул исәптән еллар буенча: 2017 ел – 155,6 млн. сум; 2018 ел – 155,6 млн. сум; 2019 ел – 155,6 млн. сум; 2020 ел – 155,6 млн. сум. Федераль бюджеттан финанслау – барлығы 400 млн. сум, шулардан: 2017 ел – 100 млн. сум; 2018 ел – 100 млн. сум; 2019 ел – 100 млн. сум; 2020 ел – 100 млн. сум. Татарстан Республикасы бюджетыннан финанслау – 160 млн. сум, шулардан: 2017 ел – 40 млн. сум; 2018 ел – 40 млн. сум; 2019 ел – 40 млн. сум; 2020 ел – 40 млн. сум. Жәлеп ителгән акчалар, барлығы – 61,6 млн. сум, шулардан: 2017 ел – 15,6 млн. сум; 2018 ел – 15,6 млн. сум; 2019 ел – 15,6 млн. сум; 2020 ел – 15,6 млн. сум.</p>
<p>Программа гамәлләрен тормышка ашырудан көтелә торган ахыргы нәтижеләр һәм социаль-икътисадый нәтижеләлек күрсәткечләре</p>	<p>Үзләренәң крестьян (фермер) хужалыкларын үстерү проектларын дәүләт ярдәме белән тормышка ашырган крестьян (фермер) хужалыклары саны – 280 берәмлек, шул исәптән: 2017 елда – 70 берәмлек; 2018 елда – 70 берәмлек; 2019 елда – 70 берәмлек; 2020 елда - 70 берәмлек. 4 елда булдырылган эш урыннары саны – кимендә 560</p>

Программаның төп төшенчәләре

Эш башлаучы фермер – теркәлү датасыннан иң күбе 24 ай эшләүче крестьян (фермер) хужалыгын үстерүгә грант бирү өчен крестьян (фермер) хужалыкларын сайлап алу буенча конкурс комиссиясе тарафыннан билгеләнгән эш башлаучы фермерларга Ярдәм программасында катнашучы (алга таба – КФХ).

Крестьян (фермер) хужалыгын төзүгә һәм үстерүгә грант – Татарстан Республикасы авыл жирлекләре территориясендә һәм авылара территорияләрдә КФХ төзү һәм үстерү максатларында Программа нигезендә дәүләт ярдәменәң башка

юнөлешләрә кысаларында капланмый төрган түбәндәгеләр буенча чыгымнарны финанслашу өчен КФХ башлыгы хосусый счетына федераль бюджеттан, Татарстан Республикасы бюджетыннан күчерелә торган акчалар:

авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрден жир кишәрлекләрен сатып алу;

авыл хужалыгы терлекләрен асрау, авыл хужалыгы продукциясен житештерү, саклау һәм эшкәртү өчен кирәк булган житештерү һәм саклау биналарын, урыннарын төзү (реконструкцияләү) өчен проект документларын эшләү;

авыл хужалыгы терлекләрен асрау, авыл хужалыгы продукциясен житештерү, саклау һәм эшкәртү өчен кирәк булган житештерү һәм саклау биналарын, урыннарын, өстәмә корылмаларны, инженер челтәрләрен, киртәләрне һәм корылмаларны сатып алу, төзү, ремонтлау һәм янадан төзү, шулай ук аларны теркәү;

авыл хужалыгы терлекләрен асрау, авыл хужалыгы продукциясен житештерү, саклау һәм эшкәртү өчен кирәк булган житештерү һәм саклау объектларына алып килә торган юлларны һәм керү юлларын төзү;

авыл хужалыгы терлекләрен асрау, авыл хужалыгы продукциясен житештерү, саклау һәм эшкәртү өчен кирәк булган житештерү һәм саклау биналарын, урыннарын, өстәмә корылмаларны һәм төзелмәләрне инженер челтәрләренә - электр, су, газ һәм жылылык челтәрләренә, юл инфраструктурасына тоташтыру;

авыл хужалыгы терлеген сатып алу;

авыл хужалыгы техникасын һәм инвентарен, йөк автомобиле транспортын, авыл хужалыгы продукциясен житештерү һәм эшкәртү өчен жиһазлар сатып алу;

күпьяллык үсемлекләр утырту өчен орлыклар һәм утырту материалларын сатып алу;

ашлама һәм агулы химикатлар сатып алу.

I. Программа белән хәл ителергә тиешле проблемаларга характеристика

Сонгы елларда турыдан-туры агрәсэнәгать комплексы оешмаларында эшләүче авыл халкы саны туктаусыз кими һәм 80 меңнән кимрәк кешене тәшкит итә. Шул рәвешчә аларны эшкә урнаштыру, эш белән тәэмин итү, керемнәр белән тәэмин итү мәсьәләсе килеп туа, аны хәл итүгә республикада бер-берсенә бәйле чараларның тулы бер көмплексы эшләнгән. Программа авыл жирлегендә яшәүчеләрнең тормыш дәрәжәсен күтәрергә, авылда яшъләрнең эшлекле активлыгын күтәрергә, авылча яшәү рәвешен саклап калуга юнәлдерелгән.

Авылда кадрлар составын ныгыту, кече бизнесны үстерү һәм яңа эш урыннары булдыру, авыл яшъләренен кызыксынуын һәм эш белән тәэмин ителешен арттыру максатларында программа белән КФХ үстерү буенча гамәлләр комплексы тәкъдим ителә. Эш башлаучы КФХ житди мәсьәләләр белән өчраша: башлангыч капитал житмәве сизелә, закладка куя торган мөлкәт житмәү сәбәпле, алар кредитлар ала алмыйлар. Сонгы елларда көнкүреш кирәк-яраклары белән тәэмин ителү мәсьәләсе кискен тора, бу үз чиратында өстәмә акчалар таләп итә. Крестьян (фермер) хужалыклары, финанс тотрыклылыгына ирешә алмыйча, үз эшчәнлекләрен туктаталар.

Моның белән бергә халыкның шәхси ярдәмче хужалыклар секторында ике һәм аннан күбрәк гектар жир үз милкендә яки файдалануында булган һәм товар продукция житештерүгә юнәлдерелгән хужалыклар барлыкка килде. Инде хәзер үк алар продукция күләме белән кайбер фермер хужалыкларын узып китәләр. Чынлыкта исә билгесез статуслы, торгызу элементләре бозылган табигый крестьян хужалыклары барлыкка килә. Мондый хужалыкларның формалашуы эре күмәк предприятиеләр таркалганда аларның хужаларының киләчәктә гамәлдә булуларын сайлау альтернативасы булмау белән аңлатыла.

Соңгы елларда авыл хужалыгы оешмаларын үстерү тәжрибәсе күрсәткәнчә, хужалык эшчәнлегендә ирешелгән нәтижәләр крестьяннарның социаль проблемаларын үз көчләре һәм чаралары белән генә нәтижәле хәл итәргә һәм житештерүне яңартуга мөмкинлек бирмиләр.

Яңа КФХ төзү шулай ук хужалык корылмаларын проектлау, аларны инженер челтәрләренә тоташтыру, лизинг түләүләре буенча беренче кертмәне түләү өчен шактый күп чыгымнар таләп итә.

Авылда хужалык итүнен кече рәвешләренә ярдәм итү буенча алып барыла торган дәүләт сәясәте кече авыл хужалыгы эшкуарлыгы субъектларына банкларының субсидияләне торган кредитларын һәм авыл хужалыгы кулланучылары кооперативларының субсидияләне торган заемнарын алу мөмкинлеген киңәйтә алды.

Хужалык итүнен кече рәвешләренә ярдәм итү өчен Татарстан Республикасы бюджетыннан дәүләт ярдәме күләме 2006 елдан жәлеп ителгән инвестицияләнгән һәм кыска вакытлы кредитлар һәм заемнар буенча процент ставкаларын субсидияләү рәвешендә 37,8 млрд. сум тәшкил итә.

Статистика мәгълүматлары буенча 2017 елның 1 гыйнварына КФХ гомуми саны 5083 берәмлек тәшкил итә.

Үсешнең сценариясе сүлпән булган очракта фермер секторы үз үсешен алга жибәрү өчен өстәмә чыганак таба алмаячак, ә ярлыланган эчке чыганаclar авыл хужалыгының житештерү вазыйфасын тәмин итә алмаячак.

II. Программаның максаты һәм бурычы

Программаның максаты – авыл халкының яшәү шартларын яхшырту, шәһәр һәм авыл халкын үзбездә житештерелгән авыл хужалыгы продукциясе белән тәмин итү.

Әлеге максатны тормышка ашыру һәм житештерү балансының, шулай ук авыл хужалыгы продукциясен куллануның тотрыклылыгы кысаларында дәүләт ярдәме түбәндәге юнәлешләрдә гамәлгә ашырылачак:

- сөт терлекчелеге;
- мөгезле эре терлекне симертү;
- атчылык;
- сарык үрчетү;
- кәжә үрчетү;
- дуңгызчылык;
- авыл хужалыгы кошчылыгы;

бөртекле һәм бөртекле-кузаклы культуралар, азык культуралары житештерү;
 бәрэнге үстерү;
 яшелчәчелек (ачык һәм ябык грунтта);
 жимеш һәм жиләк культуралары үстерү.

Программаның бурычы – крестьян (фермер) хужалыгын төзү һәм үстерү нигезендә авыл хужалыгы продукциясен житештерүне арттыру;

гражданнарны, шул исәптән шәхси ярдәмче хужалык алып бару белән шөгыльләнүче гражданнарны, крестьян (фермер) хужалыкларын (алга таба – КФХ) төзүгә кызыксындыру.

III. Тормышка ашыруның нәтижәләре һәм максат индикаторлары

3. Программа гамәлләрен тормышка ашырудан көтелә торган ахыргы нәтижәләр һәм социаль-иқтисадый нәтижәлелек күрсәткечләре

Эш башлаучы фермерлар үзләренә КФХ үстерү проектларын дәүләт ярдәменнән файдаланып гамәлгә ашыра алачаклар.

3.1. Программа чараларын тормышка ашыру түбәндәге нәтижәләргә ирешергә мөмкинлек бирә:

3.1.1. Кимендә 560 өстәмә эш урыны булдыру, бу исә авыл жирлекләре территорияләрен ныклы үстерергә һәм үзләшгерергә, шулай ук авыл жирлегендәге урнашу системасын саклап калырга мөмкинлек бирә;

3.1.2. КФХ төзүгә һәм үстерүгә һәм авыл жирлегендә гадәти тормыш рәвешен саклап калуға ярдәм алу.

3.2. Программа чараларын тормышка ашыруның максат индикаторлары түбәндәгеләрдән гыйбарәт:

үз хужалыкларын үстерү проектларын дәүләт ярдәменнән файдаланып тормышка ашырган КФХ саны;

булдырылган өстәмә эш урыннары саны.

1таблица

Максат индекаторлары

Күрсәткечләр	2017 ел	2018 ел	2019 ел	2020 ел	2017-2020 елларда барлыгы
Үз хужалыкларын үстерү проектларын дәүләт ярдәменнән файдаланып тормышка ашырган КФХ саны	70	70	70	70	280

Булдырылган урыннары саны	өстәмә эш	140	140	140	140	560
---------------------------	-----------	-----	-----	-----	-----	-----

Программа чараларын тормышка ашырунын нәтижәсе объективлык, дәрәслек, ачыклык, нисбәт критериеләренә жавап бирә торган күләмле күрсәткечләр белән билгеләнәләр.

2 таблица

Программаның нәтижәсе

Максат индикаторы	Көтелә торган дәрәжә	2017 елның 1 гыйнварына (Росстат күрсәткечләре)	Индикатор күрсәткече, берәмлек				Максат ка ирешү елы
			2017 ел	2018 ел	2019 ел	2020 ел	
Фермерлар саны	5363	5083	5153	5223	5293	5363	2020
шул исәптән үз КФХ үстерү проектларын дәүләт ярдәменнән файдаланып тормышка ашырганнар	280	X	70	70	70	70	

Индикатор күрсәткече – хужалык алып баручы КФХ санынын 2017 ел дәрәжәсенә карата артуы.

Максат индикаторын исәпләп чыгару түбәндәге формула буенча башкарылды:

$$K = \frac{S}{S_z}$$

монда:

K – максат индикаторы;

S – 2020 елның 1 гыйнварына хужалык итүче КФХ саны;

S_z – 2017 елның 1 гыйнварына хужалык итүче КФХ саны.

Программа чараларын тормышка ашыру ахырына максат индикаторы күрсәткече түбәндәге формула буенча билгеләнә:

$$K = \frac{5363}{5083} = 1,05$$

IV. Программа гамәлләренә исемлеге һәм тормышка ашыру механизмы

4.1.1. КФХ төзү һәм үстерү өчен эш башлаучы КФХ башлыкларына грантлар бирү Программаның төп гамәлләре булып торалар.

4.1.2. Эш башлаучы фермерларга ярдәм итү буенча Программага комплекслы ярдәм күрсәтүне тәмин итү өчен Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының “2013-2020 елларга Татарстан Республикасында авыл хужалыгын үстерү һәм авыл хужалыгы продукциясе, чимал, азык-төлек базарларын жайга салу” дәүләт программасын (алга таба – Дәүләт программасы) раслау турында” 2013 елның 8 апрелендәге 235 номерлы карары белән расланган “2013-2020 елларга Татарстан Республикасында авыл хужалыгын үстерү һәм авыл хужалыгы продукциясе, чимал, азык-төлек базарларын жайга салу” дәүләт программасы (алга таба – Дәүләт программасы) кысаларында түбәндәге гамәлләр карала:

банкларны озак вакытка һәм кыска вакытка ташламалы кредитлау;

эш башлаучы фермерлар житештерә торган авыл хужалыгы продукциясен сатуны оештыру.

4.1.3. Авыл хужалыгы техникасына, жиһазларына лизинг буенча кертемнен бер өлешен каплау. Чара “Кече һәм урта эшкуарлыкка, крестьян (фермер) хужалыкларын да кертеп, дәүләт ярдәме максатларында Россия Федерациясе субъектлары бюджетларына федераль бюджеттан субсидияләр бирү һәм бүлү турында” 2014 елның 30 декабрәндәге 1605 номерлы Россия Федерациясе Хөкүмәтекарары кысаларында жиһазларны лизингка алу шартнамәләре буенча беренче түлүүләрне түлүгә максатчан субсидияләр бирүне үз эченә ала;

4.1.4. Эш башлаучы фермерлар тарафыннан жәлеп ителгән кредитлар һәм заемнар буенча эшкуарлыкка ярдәм итү фондларынан йөкләмәләр һәм гарантияләр бирү (“Татарстан Республикасының Гарантияләр фонды” коммерциягә карамаган берләшмәсе”);

4.1.5. Эш башлаучы фермерларның производство һәм социаль объектларына инженер-техник инфраструктураны төзү һәм ремонтлау “2013-2020 елларга авыл территорияләрен тотрыклы үстерү” ярдәмче программасы кысаларында тормышка ашырыла;

4.1.6. Эш башлаучы фермер хужалыкларын үстерүгә теләктәшлек күрсәтү өчен, торак шартларын яхшыртуга мохтажлык булганда, КФХ башлыклары “2013 - 2020 елларга авыл территорияләрен тотрыклы үстерү” ярдәмче программасы кысаларында гамәлгә ашырыла торган торак шартларын яхшырту буенча программаларга кертелә алалар;

4.1.7. КФХ төзүгә теләүче гражданның Татарстан Республикасы Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгында (алга таба – Министрлык) һәм Татарстан Республикасы Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгының Татарстан Республикасы муниципаль районнарындагы Авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәләрендә (алга таба – Идарәләр) белгечләр тарафыннан консультация хезмәтләре күрсәтү.

Министрлык түбәндәгеләрне тәмин итә:

эш башлаучы фермерларга ярдәм программасын уздыру һәм анда катнашу тәртибе турында мәгълүматтан гражданның законнар нигезендә ирекле файдалана алуын;

эш башлаучы фермерларнын авыл хужалыгын үстерү буенча Дәүләт программасы һәм региональ программалар гамәлләрендә, агробизнес өлкәсендә катнашуын.

Жирләрнен булуы турында белешмәләр һәркем өчен ачык була.

Россия Федерациясе Авыл хужалыгы министрлыгы республика гаризасы һәм төзелгән Килешүләр нигезендә Дәүләт программасы кысаларында һәм шартларында Программа чараларын финанслашуда катнаша. Финанслашу “Агросәнәгать комплексын үстерүнен региональ программалары максат күрсәткечләренә ирешүгә ярдәм итү өчен Россия Федерациясе субъектлары бюджетларына федераль бюджеттан субсидияләр бирү һәм бүлү турында” 2016 елның 30 декабрендәге 1556 номерлы Россия Федерациясе Хөкүмәте карары белән билгеләнгән шартларга ярашлы рәвештә һәм лимитлар кысаларында башкарыла.

4.2. Эш башлаучы фермерларны сайлап алу буенча конкурс үткәрү тәртибен һәм гариза бирүчеләрне эш башлаучы фермерларга булышу буенча ведомство программасы составына кертү турында карар кабул итү тәртибен үз эченә алган крестьян (фермер) хужалыкларын төзүгә һәм үстерүгә грантлар бирү турында нигезләмә. Министрлык Программа катнашучыларын сайлап алуга конкурс игълан итә, аны үткәрү тәртибен һәм вакытын билгели.

Конкурс комиссиясе составына республиканың дәүләт һәм муниципаль хезмәткәрләре (комиссия составының кимендә 50%), агросәнәгать комплексы тармагында эшчәнлек алып баручы юридик һәм физик затлар кертелә. Конкурс комиссиясе составына кредит, фәнни, мәгариф, юридик, консультация, консалтинг, аудит, ревизия һәм жәмәгәтьчелек оешмалары, фермерлар ассоциацияләре вәкилләре кертелергә мөмкин.

Конкурс комиссиясе гариза бирүчеләрнен заявкаларын (алга таба – Заявка) һәм аларга кагылышлы документларны Министрлык боерыгы белән билгеләнгән срокларда карап тикшерә, гариза бирүче белән кара-каршы әңгәмә үткәрә, аны Программада катнашучылар составына кертә, КФХ төзүгә һәм үстерүгә грант суммаларын билгели.

Конкурска документларын тапшырганда гариза бирүче Министрлык боерыгы белән расланган форма буенча Заявка һәм аңа теркәлә торган документларнын исемлеген һәр як өчен бер нөсхә исәбеннән ике нөсхәдә төзи.

Конкурс комиссиясе, гариза бирүчеләрне Программада катнашучылар составына кертү турында карар кабул иткәндә, гариза бирүченең документларында күрсәтелгән мәгълүмат белән бергә түбәндәгеләрне исәпкә ала:

- гариза бирүченең яшәү шартларын;
- житештерелә торган авыл хужалыгы продукциясен сатунын үз каналлары булу-булмауны;
- авыл хужалыгы кулланучылары кооперативларында әгъзалыкны;
- жирле халык өчен эш урыннары бирелүен;
- социаль һәм бюджет жаваплылыгын;
- производство фондлары булуны;
- нәселле авыл хужалыгы терлеге булуны;
- авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр булуын;

эшчәнлек репутациясен һәм кредит тарихын;

Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләренә жирле үзидарә органнарыннан, физик затлардан, жәмәгатьчелек оешмаларыннан, йөкләмләренә үз өстенә алучылардан тәкъдимнәренә һәм мөрәжәгатьләренә,

кара-каршы әнгәмә нәтижеләрен.

Эш башлаучы фермерга ведомство Программасында катнашуы турында I нче кушымта нигезендә саклагыч дизайны һәм билгесе булган сертификат бирелә.

4.3. КФХ төзүгә һәм үстерүгә грант – Министрлык тарафыннан түбәндәгечә күчәрелә торган бюджет акчалары ул:

ЕГРЮЛ реестрында теркәлгән эш башлаучы фермерның Федераль казначылык органының Татарстан Республикасы буенча территориаль бүлегендә ачылган хосусый сәетына;

ЕГРИП реестрында теркәлгән эш башлаучы фермерның Россия Федерациясә Үзәк банкы учреждениеләрендә яки кредит оешмаларында ачылган хосусый сәетына

Татарстан Республикасы авыл жирлекләре территориясендә һәм авыллара территорияләрдә КФХ төзү һәм үстерү максатларында Программа нигезендә дәүләт ярдәменә бүтән юнәлешләре кысаларында кайтарылмый торган чыгымнарын финанслашу өчен.

Крестьян (фермер) хужалыгын төзүгә һәм үстерүгә грантның ин зур күләме Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының “2017 елда агросәнәгать комплексына дәүләт ярдәме чаралары турында” 2017 елның 10 февралендәгә 77 номерлы карары белән расланды.

Эш башлаучы фермерга бирелә торган КФХ төзүгә һәм үстерүгә грантның суммасы эш башлаучы фермерның үз акчалары барлыгын исәпкә алып, конкурс комиссиясә тарафыннан билгеләнә. Грант суммасы эш башлаучы фермерның чыгымнары планына төгәл туры килергә тиеш. Эш башлаучы фермер тарафыннан чыгымнар планын үзгәртү, шул исәптән бирелгән грант кысаларында, конкурс комиссиясә белән килештерелергә тиеш.

Чыгымнар планына Татарстан Республикасы территориясендә КФХ үстерүгә каралган һәм түбәндәгә максатларга туры килә торган исемнәр (статьялар) кисемендәгә чыгымнар керә:

авыл хужалыгы билгеләнешендәгә жирләрдән жир кишәрлекләрен сатып алу;

авыл хужалыгы терлекләрен асрау, авыл хужалыгы продукциясен житештерү, саклау һәм эшкәртү өчен кирәк булган житештерү һәм саклау биналарын, урыннарын төзү (реконструкцияләү) өчен проект документларын эшләү;

авыл хужалыгы терлекләрен асрау, авыл хужалыгы продукциясен житештерү, саклау һәм эшкәртү өчен кирәк булган житештерү һәм саклау биналарын, урыннарын, өстәмә корылмаларны, инженер челтәрләрен, киртәләренә һәм корылмаларны сатып алу, төзү, ремонтлау һәм яңадан төзү, шулай ук аларны теркәү;

авыл хужалыгы терлекләрен асрау, авыл хужалыгы продукциясен житештерү, саклау һәм эшкәртү өчен кирәк булган житештерү һәм саклау объектларына алып килә торган юлларны һәм керү юлларын төзү;

авыл хужалыгы терлекләрен асрау, авыл хужалыгы продукциясен житештерү, саклау һәм эшкәртү өчен кирәк булган житештерү һәм саклау биналарын, урыннарын, остәмә корылмаларны һәм төзелмәләрне инженер челтәрләренә - электр, су, газ һәм жылылык челтәрләренә, юл инфраструктурасына тоташтыру;

авыл хужалыгы терлеген сатып алу;

авыл хужалыгы техникасын һәм инвентарен, йөк автомобиле транспортын, авыл хужалыгы продукциясен житештерү һәм эшкәртү өчен жиһазлар сатып алу;

купьеллык үсемлекләр утырту өчен орлыклар һәм утырту материалларын сатып алу;

ашлама һәм агулы химикатлар сатып алу.

Чыгымнар планы буенча чыгым эш башлаучы фермер чараларынын һәр исеме (статьясы) буенча түбәндәгечә гамәлгә ашырыла: иң күбе 90 проценты - грант акчалары хисабына һәм кимендә 10 проценты - эш башлаучы фермерның жәлеп ителгән акчалары хисабына.

Грант хисабына алынган барлык активлар¹ эш башлаучы фермер исеменә теркәлергә һәм аның Татарстан Республикасы территориясендәге КФХ белән һәм бары тик эш башлаучы фермерның КФХ эшчәнлегендә генә кулланылырга² тиеш.

КФХ төзүгә һәм үстерүгә грант максатчан файдаланылмаган очракта, грантның максатчан файдаланылмаган суммасы законнар нигезендә тиешле бюджетларга кире кайтарылырга тиеш.

Эш башлаучы фермер тарафыннан грант хисабына сатып алынган мөлкәт грант алган көннән соң 10 ел эчендә Россия Федерациясе законнары нигезендә сатылырга, бүлүк ителергә, арендага, башка затларга куллануга тапшырылырга, алыштырылырга яки пай, кертем рәвешендә кертелергә яки бүтән рәвештә тартып алынырга тиеш түгел. Әлеге шарт эш башлаучы фермерларга грантлар бирү буенча чараларда катнашучылар өчен мөһим булып тора һәм ул Министрлык белән эш башлаучы фермер арасында төзелгән килешүләрдә күрсәтелергә тиеш.

КФХ төзүгә һәм үстерүгә грант КФХ башлыгына бер генә тапкыр бирелә. КФХ башлыгы кече һәм урта эшкуарлыкка ярдәм итү өчен каралган Дәүләт программаларының программа гамәлләре исемлегенә кертелергә мөмкин.

4.4. Министрлык эш башлаучы фермерлар тарафыннан акчаларның хәрәкәтенә һәм максатчан тотылышына контрольне тәмин итә.

Грантны һәм (яки) ярдәмне максатчан файдаланмау һәм (яки) аларны алу өчен дәрәс булмаган белешмәләр һәм документлар тапшыру фактлары билгеле булган очракта, бирелгән грантлар Министрлыктан тиешле таләп алынган датадан соң алтмыш кон эчендә Татарстан Республикасы бюджеты һәм Россия Федерациясе бюджеты керемә булып кире кайтарылырга тиеш.

Акчаларны максатчан тоту өчен жаваплылык эш башлаучы фермерларга йөкләнә.

¹ Активлар Татарстан Республикасыныннан читтә сатып алынырга мөмкин, әмма аның территориясенә кертелергә тиеш.

² Транспорт чаралары эш башлаучы фермерлар тарафыннан Татарстан Республикасыныннан читтә чикләүсез файдаланырга мөмкин, әмма Татарстан Республикасы территориясендә теркәлергә тиеш.

4.6. Эш башлаучы фермер елына ике тапкыр Министрлыкка КФХ төзү һәм үстерү өчен грант суммасын максатчан тоту турында Министрлык билгеләгән форма буенча хисап һәм 2-фермер, 3-фермер статистик хисабын тапшыра. КФХ төзү һәм үстерү өчен грант суммалары объектларны төзүгә (реконструкциялүгә) тотылганда, эш башлаучы фермер төзелеш тогәлләнү факты хакында шулай ук 2-КС һәм 3-КС формалары буенча хисап тотта.

Бирелә торган хисапларның дәрәслеге өчен жаваплылык эш башлаучы фермерларга йөкләнә. Хисаплар грант һәм (яки) ярдәм алган көннән 5 ел дәвамында тапшырыла.

Бирелә торган хисапларның дәрәслеген тикшереп торуны Министрлык башкара.

V. Программаны тормышка ашыру сроклары

Программа 2017–2020 еллар вакыт аралыгында тормышка ашырыла.

VI. Программаны тормышка ашыруның социаль, икътисадый нәтижәләре тасвирламасы

6.1. Максатка ирешүдә Программа керткән өлешкә гомуми бәя

Программа гамәлләрен тормышка ашыру авыл хужалыгы өлкәсендә түбәндәге стратегик максатларга ирешүгә ярдәм итәчәк:

авыл хужалыгы продукциясен житештерү һәм сату күләмнәрен арттыруга һәм аның конкурентлык сәләтен көчәйтүгә, авыл халкының эш белән тәмин ителешен һәм яшәү дәрәжәсен үстерүгә, авыл жирлеге территорияләренен тотрыклы үстерүгә;

авыл халкының эшлекле активлыгын көчәйтүгә, эшкуарлык эшчәнлеге белән кызыксынуны арттыруга.

Программа гамәлләрен тормышка ашыру авылда хужалык итүнең кече формаларын тотрыклы үстерүгә һәм аларга дәүләт ярдәме механизмнарын оптимальләштерүгә алшартлар тудырачак.

6.2. Программа гамәлләрен тормышка ашыруның социаль һәм икътисадый нәтижәләре

Программаның максат күрсәткечләрендә каралганча, үз хужалыкларын төзү һәм үстерү проектларын гамәлгә ашыручы крестьян (фермер) хужалыклары саны 280 берәмлек тәшкит итә. Программа чараларын гамәлгә ашыру кимендә 560 өстәмә эш урыны булдыруны тәмин итәчәк.

Нәтижәдә дәүләт федераль бюджеттан һәм Татарстан Республикасы бюджетыннан эшсезлек буенча пособиегә түләүләр күләме кимүдән һәм салым жыемнары артудан өстәмә икътисадый файда алачак.

Программа гамәлләрен тормышка ашыру тискәре экологик нәтижәләргә китерми, әмма авыл хужалыгы жирләренен сыйфатын яхшырту буенча культура-

техника чаралары юлы белән табигы́й ресурсларның сакланып калуына ярдәм итәчәк.

Программаның гамәлдә ирешелгән нәтижәләре беренчел планлаштырылганнарыннан үзгә булуына тәэсир итәргә мөмкин тышкы шартларга һәм куркынычларга түбәндәгеләр керә:

финанслауның начар булуы, ул крестьян (фермер) хужалыкларының һәм терлекчелек продукциясен беренчел эшкәртү нехларының физик таушалган һәм вакыт ягыннан искергән техник базасын яңартырга, шулай ук авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр мәйданын киңәйтәргә мөмкинлек бирмәячәк;

ягулык-майлау материалларына, авыл хужалыгы техникасына һәм жиһазларына, минераль ашламаларга һәм пестицидларга, терлекчелек фермаларын төзү өчен материалларга бәянең көтелгәннән инфляция темплары аркасында артык үсүе;

аномаль һава торышы шартлары һәм административ реформа белән, шулай ук федераль башкарма хакимият органнары структурасы үзгәрү һәм Россия Федерациясе белән Татарстан Республикасы арасындагы тиешле вәкаләтләрне янадан бүлешү белән бәйле мөмкин булган институциональ үзгәртеп корулар аркасында килеп туарга мөмкин форс-мажор вакыйгалар.

Күрсәтелгән куркынычлар форс-мажор булып торалар яки Министрлык системасына керми торган хакимият органнары эшчәнлегенә бәйле булалар, шуңа күрә әлеге куркынычларны алдан күреп булмый.

VII. Программаның нәтижәләлеге бәяләү һәм мониторинглау.

Программа гамәлләрен тормышка ашыруның нәтижәләлеге бәяләү, ел саен Россия Федерациясе Авыл хужалыгы министрлыгы тарафыннан Татарстан Республикасы Президенты һәм Россия Федерациясе Авыл хужалыгы министрлыгы арасында ел саен төзелә торган килешүдә билгеләнгән нәтижәлелек күрсәткечләренә ирешү дәрәжәсеннән чыгып, Татарстан Республикасында хужалык итүче КФХ саны артуның килешүдә билгеләнгән зурлыкларга туры килүе нигезендә гамәлгә ашырыла.

Республикада әлеге Программа кысаларында 2017 – 2020 еллар чорында төзелгән КФХ санын 165 фермерга арттыру планлаштырыла, алар сайлап алу нигезендә дөүләт ярдәме катнашында үзләренә КФХ үстерү проектларын гамәлгә ашыра алачаклар.

Министрлык түбәндәгеләрне тапшыра:

Россия Федерациясе Авыл хужалыгы министрлыгына – Россия Федерациясе Авыл хужалыгы министрлыгы тарафыннан билгеләнгән хисап формасы буенча Татарстан Республикасы Президенты һәм Россия Федерациясе Авыл хужалыгы министрлыгы арасындагы эш башлаучы фермерларга ярдәм итү буенча килешүдә беркетелгән күрсәткечнәң үтәлеше турында мәгълүматны;

квартал саен, хисап чорыннан соң килүче айның 25 числосына кадәр, Татарстан Республикасы Икътисад министрлыгына – Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының “Татарстан Республикасы дөүләт программаларын эшләү,

тормышка ашыру һәм нәтижәлелеген бәяләү тәртибен һәм Татарстан Республикасы дәүләт программалары исемлеген раслау турында” 2012 елның 31 декабрдәгә 1199 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы дәүләт программаларын эшләү, тормышка ашыру һәм нәтижәлелеген бәяләү тәртибенәң 2 нче кушымтасында бирелгән форманы тутыру юлы белән максатчан программаларны әзерләү һәм тормышка ашыру турында статистик, белешмә һәм аналитик мәгълүматны;

ел саен, хисап чорыннан соң килүче елның 1 мартына кадәр, Татарстан Республикасы Икътисад министрлығына, Татарстан Республикасы Финанс министрлығына – программаларны тормышка ашыру буенча эшләрнең барышы һәм финанс чараларын тотуның нәтижәлелеге турында мәгълүматны билгеләнгән тәртип нигезендә докладлар составында.

VIII. Кирәкле ресурсларга ихтыяжны исәплән чыгару

Программаны финанслау агымдагы елга һәм план чорына федераль бюджет һәм Татарстан Республикасы бюджеты турында ел саен кабул ителә торган законнар нигезендә гамәлгә ашырыла.

Программада каралган барлык гамәлләрне финанслау еллар буенча беркадәр дифференциацияләү белән, аларның кирәклеген, шулай ук нәтижәләр һәм алдагы елда гамәлләрне тормышка ашыруның нәтижәлелеген бәяләүне исәпкә алып, Программаны тормышка ашыруның барлык срогы дәвамында гамәлгә ашырыла.

Эш башлаучы фермерларга КФХ үстерү өчен грантларның гомуми суммасы 2017 – 2020 елларга 621 млн. сум тәшкил итә, шул исәптән Татарстан Республикасы бюджетыннан 160 млн. сум.

3 нче таблица

Программа чараларын финанслау күләмнәре

(млн.сум)

Финанслау чыганакалары	2017 ел	2018 ел	2019 ел	2020 ел	2017–2020 еллар
Финанслауның гомуми күләме – барлыгы, шул исәптән:	140,0	140,0	140,0	140,0	560,0
федераль бюджет	100,0	100,0	100,0	100,0	400,0
Татарстан Республикасы бюджеты	40,0	40,0	40,0	40,0	160,0
жәлеп ителгән акчалар	15,6	15,6	15,6	15,6	62,4

Татарстан Республикасында муниципаль берәмлекләр бюджетларына акчалар жирле үзидарә органнары карары буенча жәлеп ителергә мөмкин.

Бюджеттан тыш чыганаclar:

1) коммерциягэ караган банкларнын акчалары – банклар тарафыннан кече һәм урта эшкуарлык субъектларын кредитлау өчен каралган кредит ресурслары;

2) бюджеттан тыш чыганаclarдан финанслана торган оешмалар арасыннан булган катнашучыларнын акчалары (акчаларнын булырга мөмкин чыганаclarы буларак фаразлана).

IX. Программаны тормышка ашыру белән идарә итү системасы

Программа чараларын тормышка ашыру белән оештыру-методик идарәне дәүләт заказчысы һәм координатор булган Министрлык гамәлгә ашыра.

Министрлык программа гамәлләрен эзерләү һәм тормышка ашыру буенча килештерелгән эш башкаруны тәмин итә.

Программа гамәлләрен тормышка ашыру мониторингын һәм Программаны тормышка ашыруда катнашучы учреждениеләр һәм оешмалар эшчәнлеген, шулай ук аларнын Программа гамәлләрен тормышка ашыру буенча килешенгән гамәлләрен координацияләүне Министрлык башкара.

“2017 – 2020 елларга Татарстан Республикасында эш башлаучы фермерларга ярдәм” Программасына
1 нче кушымта

РОССИЯ ФЕДЕРАЦИЯСЕ
АВЫЛ ХУЖАЛЫГЫ МИНИСТРЛЫГЫ

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АВЫЛ ХУЖАЛЫГЫ ҺӘМ АЗЫК-ТӨЛЕК МИНИСТРЛЫГЫ

СЕРТИФИКАТ

Серия НФ-16 № _____

Әлеге сертификат белән

_____
(фамилиясе, исеме, атасы исеме)

_____
*(сериясе һәм номеры, кем тарафыннан һәм кайда бирелгән)
Россия Федерациясе гражданы паспортына һәм*

_____
(ОГРНИП номеры һәм датасы)

*крестьян (фермер) хужалыгын дәүләт теркәве турында таныктыгына ия
булучы,*

*Татарстан Республикасы Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгының
20__ елның _____, ____-пр номерлы боерыгы белән расланган “2017 – 2020
елларга Татарстан Республикасында эш башлаучы фермерларга ярдәм”
программасында катнашучы буларак таныклана һәм ана*

_____
*муниципаль районында крестьян (фермер) хужалыгы үстөрүгә
_____
(_____) сум күләмендә грант бирелә
(хәрефләр белән язылган сумма)*

*Әлеге сертификат Татарстан Республикасы Авыл хужалыгы һәм азык-төлек
министрлыгының _____ елның _____
-пр номерлы боерыгы нигезендә
бирелде*

Бирелү датасы _____, 201__ ел

Татарстан Республикасы
Премьер-министры урынбасары –
Татарстан Республикасы авыл хужалыгы
һәм азык-төлек министры

М.Г. Әхмәтов

2017 елның ___ мартындагы _____ номерлы
 ГР Авыл хужалыгы һәм азык-төлек
 министрлыгы боерыгы белән расланган
 Программага
 2 нче кушымта

Программаның максаты, бурычы, нәтижеләрне бәяләү индикаторлары һәм Программа чараларын финанслау

Максатның исеме	Бурычның исеме	Топ чаралар исеме	Башкаручылар	Чараларны башкару вакыты	Соңгы нәтижеләрне бәяләү индикаторлары. исәп берәмлекләре	Индикаторларның билгеләмәләре				Финанслау, мең сумнарда			
						2017 ел	2018 ел	2019 ел	2020 ел	2017 ел	2018 ел	2019 ел	2020 ел
ГР КФХ үстерүне кызыксындыру	КФХ төзеп һәм үстереп, авыл хужалыгы продукциясен житештерүне арттыру	КФХ төзүгә һәм үстерүгә грантлар биерү: Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 8 апрелендәге 235 номерлы карары белән расланган “2013 – 2020 елларга Татарстан Республикасында авыл хужалыгын үстерү һәм авыл хужалыгы продукциясе, чимал, азык-төлек базарларын жайгасалу” дәүләт программасында каралган чараларда катнашу	Татарстан Республикасы Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгы	2017-2020 еллар	Төзелгән КФХ саны берәмлек Өстәмә булдырыла торган эш урыннары саны	70	70	70	70	Барлыгы 155,6 шул исәптән: ГР бюджеты - 40,0; федераль бюджет - 100,0; жалеп ителгән акчалар - 15,6.	Барлыгы 155,6 шул исәптән: ГР бюджеты - 40,0; федераль бюджет - 100,0; жалеп ителгән акчалар - 15,6.	Барлыгы 155,6 шул исәптән: ГР бюджеты - 40,0; федераль бюджет - 100,0; жалеп ителгән акчалар - 15,6.	Барлыгы 155,6 шул исәптән: ГР бюджеты - 40,0; федераль бюджет - 100,0; жалеп ителгән акчалар - 15,6.

Крестьян (фермер) хужалыкларын төзүгә һәм үстерүгә конкурс уздыру турында нигезләмә

I. Гомуми нигезләмэләр

1.1. Әлеге Нигезләмә Россия Федерациясе Хөкүмәтенен “Агросәнәгать комплексын үстерүнен региональ программалары максат күрсәткечләренә ирешүгә ярдәм итү өчен Россия Федерациясе субъектлары бюджетларына федераль бюджеттан субсидияләр бирү һәм бүлү турында” 2016 елның 30 декабрдәге 1556 номерлы карарына һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының “2017 елга агросәнәгать комплексына дәүләт ярдәме чаралары турында” 2017 елның 10 февралдәге 77 номерлы карарына ярашлы рәвештә эзерләнде.

Әлеге Нигезләмә дәүләт ярдәме күрсәтү тәртибен, проектларны сайлап алу критериеләрен, проектларны конкурс нигезендә сайлап алуның максатларын, шартларын, оештыру процедурасын билгели.

Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төп төшенчэләр:

эш башлаучы фермер – әлеге Нигезләмәгә ярашлы рәвештә сайлап алынган Программада катнашучы;

гарнза бирүче – Программада катнашучы дип тану өчен конкурс комиссиясенә гарнза бирүче һәм әлеге Нигезләмә таләпләренә туры килүче крестьян (фермер) хужалыгы (алга таба – КФХ) башлыгы;

крестьян (фермер) хужалыгын төзүгә һәм үстерүгә грант – федераль бюджеттан, Татарстан Республикасы бюджетыннан түбәндәгечә КФХ башлыгы хосусый счётына күчерелә торган акчалар:

ЕГРЮЛ реестрында теркәлгән эш башлаучы фермерның Федераль казначылык органының Татарстан Республикасы буенча территориаль бүлегендә ачылган хосусый счётына;

ЕГРИП реестрында теркәлгән эш башлаучы фермерның Россия Федерациясе Үзәк банкы учреждениеләрендә яки кредит оешмаларында ачылган хосусый счётына

Татарстан Республикасы авыл жирлекләре территориясендә һәм авылара территорияләрдә КФХ төзү һәм үстерү максатларында Программа нигезендә дәүләт ярдәменен бүтән юнәлешләре кысаларында кайтарылмый торган чыгымнарын финанслашу өчен, түбәндәгеләрне кертеп:

авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдән жир кишәрлекләрен сатып алу;

авыл хужалыгы терлекләрен асрау, авыл хужалыгы продукциясен житештерү, саклау һәм эшкәртү өчен кирәк булган житештерү һәм саклау биналарын, урыннарын төзү (реконструкцияләү) өчен проект документларын эшләү;

авыл хужалыгы терлекләрен асрау, авыл хужалыгы продукциясен житештерү, саклау һәм эшкәртү өчен кирәк булган житештерү һәм саклау биналарын, урыннарын, өстәмә корылмаларны, инженер челтәрләрен, киртэләрне һәм корылмаларны сатып алу, төзү, ремонтлау һәм янадан төзү, шулай ук аларны теркәү;

авыл хужалыгы терлекләрен асрау, авыл хужалыгы продукциясен житештерү, саклау һәм эшкәртү өчен кирәк булган житештерү һәм саклау объектларына алып килә торган юлларны һәм керү юлларын төзү;

авыл хужалыгы терлекләрен асрау, авыл хужалыгы продукциясен житештерү, саклау һәм эшкәртү өчен кирәк булган житештерү һәм саклау биналарын, урыннарын, өстәмә корылмаларны һәм төзелмэләрне инженер челтәрләренә - электр, су, газ һәм жылылык челтәрләренә, юл инфраструктурасына тоташтыру;

авыл хужалыгы терлеген сатып алу;

авыл хужалыгы техникасын һәм инвентарен, йөк автомобиле транспортын, авыл хужалыгы продукциясен житештерү һәм эшкәртү өчен жиһазлар сатып алу;

күпьяллык үсемлекләр утырту өчен орлыклар һәм утырту материалларын сатып алу;

ашлама һәм агулы химикатлар сатып алу.

конкурс комиссиясе – крестьян (фермер) хужалыкларын төзүгә һәм үстерүгә грантлар бирү өчен КФХ проектларын сайлап алу максатларында төзелгән ведомствоара конкурс комиссиясе;

экспертлар советы – гаризаларны карап тикшерү һәм аннары документларны конкурс комиссиясенә тапшыру өчен Министрлык тарафыннан төзелгән совет;

чыгымнар планы – грант акчаларын тоту юнәлешләре буенча чыгымнарның гариза бирүче тарафыннан конкурс комиссиясе раславына тапшырылган статьялы сметасы;

грант алучы – Программада катнашучы дип тану өчен конкурс сайлавын узган һәм грант алуга шартнамә төзегән КФХ башлыгы.

1.2. Грант гаризасы конкурс комиссиясе тарафыннан расланган КФХ башлыгына бирелә.

1.3. Конкурс комиссиясе эшен оештыруны Министрлык башкара.

1.4. Грант чыгымнар планында күрсәтелгән сатып алына торган мөлкәт, башкарыла торган эшләр атамалары буенча куелган хакның кимендә 10 процентын үз акчалары исәбеннән түләү йөкләмәсен алган КФХ башлыкларына бирелә.

Грант хисабына КФХ башлыгы тарафыннан сатып алынган мөлкәт грант акчаларын тоткан көннән башлап 5 ел дәвамында сатылырга, бүлүк ителергә, арендага тапшырылырга, башка затлар файдалануына бирелергә, алмаштырылырга яки пай, кертем рәвешендә кертелергә яисә Россия Федерациясе законнары нигезендә башка төрле тартып алынырга тиеш түгел. Бу шарт гайлә терлекчелек фермаларын һәм терлекчелек продукцияләрен эшкәртү предприятиеләрен үстерүгә грантлар бирү чараларында катнашучылар өчен житди булып тора.

2. Грант күләме һәм бирү шартлары

2.1. Грантлар грант алуучыларга техник-икътисадый нигезләүгә ярашлы рәвештә максатчан чыгымнарны финанслашу шартларында кире кайтарылмый торган итеп гаилә терлекчелек фермаларын үстерүгә бирелә.

2.2. Грант күләме конкурс комиссиясе тарафыннан КФХның үз акчаларын һәм аның чыгымнар планын исәпкә алып билгеләнә. Грант күләме чыгымнар планында күрсәтелгән чыгымнарның 90 процентыннан артык булмый.

Ит яки сөт өчен мөгезле эре терлек үрчетүгә грантның максималъ күләме 3,0 млн. сум, эшчәнлекнең башка төрләрән алып баруга ин күбе 1,5 млн.сум була.

2.3. Грантлар проектка салынган куәтләр түбәндәгечә булганда бүлеп бирелә:
кимендә 24 баш сыеры булган (елына кимендә 110 тонна сөт) сөт фермаларына;

кимендә 50 баш мөгезле эре терлекне (тере авырлыкта елына кимендә 12 тонна ит) сугымга симертү фермаларына;

кимендә 100 дунгыз, шул исәптән 5 ана дунгыз булган (тере авырлыкта елына кимендә 10 тонна ит) дунгыз фермаларына;

кимендә 150 баш сарык, шул исәптән кимендә 50 баш ана сарык булган (тере авырлыкта елына кимендә 4 тонна ит) сарыклар үрчетү фермаларына;

кимендә 40 баш савым кәжәләренә (елына кимендә 30 тонна сөт);

ит өчен кош-корт үстерүче кош фермаларына – ит житештерүнең еллык әйләнеше тере авырлыкта кимендә 4 мең баш күркә (кимендә 30 тонна), 5 мең баш бройлер (кимендә 5 тонна), 1,5 мең баш каз (кимендә 5 тонна), 3 мең баш үрдәк (кимендә 6 тонна) булганда;

йомырка өчен кош-корт үстерүче кош фермаларына – йомырка салучы кимендә 5 мең баш тавык (елына кимендә 1,3 млн. данә), 10 мең баш бытбылдык (елына кимендә 2,5 млн. данә), 1 мең баш каз (елына кимендә 75 мең данә) яки 1 мең баш үрдәк (елына кимендә 120 мең данә) булганда;

яшь кош-корт үстерүче кош фермаларына – тере авырлыктагы артымнын еллык әйләнеше кимендә 5 мең баш күркә (кимендә 5 тонна), 5 мең баш бройлер (кимендә 1,5 тонна), 6 мең баш йомырка тавыгы (кимендә 5 тонна), 2,5 мең баш каз (кимендә 0,6 тонна) яки 5 мең баш үрдәк (кимендә 1,5 тонна) булганда;

кимендә 40 ат, шул исәптән кимендә 16 бия булган (тере авырлыкта елына кимендә 2,5 тонна ит) ат фермаларына;

бәрәңге үстерү мәйданы кимендә 10 га булганда;

ачык грунтта яшелчәчелек кимендә 5 га булганда;

ябык грунтта яшелчәчелек кимендә 1000 м² булганда;]

бөртекле һәм бөртекле-кузаклы культуралар, азык культуралары житештерү кимендә 100 га булганда;

жимеш һәм жиләк культуралары үстерү кимендә 1,3 га булганда.

2.4. Грантлар тиешле елга һәм план чорына федераль бюджет һәм Татарстан Республикасы бюджеты турында законнарда Министрлыкка бу максатларга каралган бюджет акчалары чикләрендә бирелә.

2.5. Конкурста катнашу өчен КФХ түбәндәге таләпләргә туры килергә тиеш:

а) КФХ башлыгы Россия Федерациясе гражданы, житештерү эшчәнлегендә шәхси катнаша;

б) конкурска гариза бирү датасына КФХ эшчәнлеге срогы теркәлү датасыннан 24 айдан артып китми;

в) КФХ Татарстан Республикасы муниципаль районның авыл жире территориясендә теркәлгән һәм шунда житештерү эшчәнлеген башкара, КФХ башлыгы КФХ урнашкан һәм теркәлгән урын буенча муниципаль берәмлектә даими яши яки даими яшәү урынына күчөргә йөкләмә ала, һәм әлеге хужалык грант алган һәм грант акчаларын тотып бетергән датадан 5 ел дәвамында бердәнбер эш урыны булып тора;

г) КФХ башлыгы элек түбәндәгеләрне алмаган:

крестьян (фермер) хужалыгын төзүгә һәм үстерүгә грант;

гаилә терлекчелек фермаларын үстерүгә грант;

д) КФХ башлыгы соңгы өч ел эчендә индивидуаль эшкуар буларак эшкуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашырмаган һәм (яки) коммерциягә караган оешманың гамәлгә куючысы (катнашучысы) булмаган, моңа конкурс комиссиясенә гариза биргән вакытка үзе башлык булып торган крестьян (фермер) хужалыгы керми. Гариза бирүче грант алуга конкурста катнашуга гаризаны эшкуарлык эшчәнлегенен гомуми срогы соңгы өч елда барлыгы иң күбе 6 ай тәшкил итсә генә бирә ала;

е) КФХ башлыгының урта махсус яки югары авыл хужалыгы белеме бар, яки авыл хужалыгы белгечлеге буенча өстәмә һөнәри белем алган, яки авыл хужалыгында өч елдан да ким булмаган эш стажы бар, яки кимендә өч ел дәвамында шәхси ярдәмче хужалык алып баруны яки урта алып баруны гамәлгә ашыра;

ж) КФХ “Россия Федерациясендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү турында” Федераль закон нигезендә микропредприятие критерияләренә туры килә;

з) КФХның Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 8 апрелендәге 235 номерлы карары белән расланган “2013-2020 елларга Татарстан Республикасында авыл хужалыгын үстерү һәм авыл хужалыгы продукциясе, чимал, азык-төлек базарларын жайга салу” дәүләт программасында билгеләнгән эшчәнлек (гармак) юнәлешләре буенча хужалыкны төзү һәм үстерү, сатыла торган авыл хужалыгы продукциясе күләмен арттыру буенча кимендә биш ел сарында каралган планы бар;

и) КФХның сатып алына торган мөлкәт, башкарыла торган эшләр, күрсәтелә торган хезмәтләр исеме, аларның саны, бәясе, финанслау чыганаclarы (грант акчалары, үз акчалары) күрсәтелгән чыгымнар планы бар;

к) КФХ грант алган елда грант ярдәменен һәр 1,0 млн. сумына кимендә бер яна даими эш урынын, әмма бер грантка кимендә бер яна даими эш урынын булдыруны планлаштыра;

л) КФХ яна булдырылган даими эш урыннарын грант акчаларын тотып бетергәннән соң кимендә биш ел дәвамында саклап калу йөкләмәсен ала;

м) КФХ грант акчаларын тотып бетергәннән соң кимендә биш ел дәвамында эшчәнлек башкарырга йөкләмә ала;

н) КФХ башлыгы һәм әгъзалары Россия Федерациясе законнары нигезендә үзләренен персонал белешмәләрен тапшыруга һәм эшкәртүгә ризалык бирәләр;

о) КФХ башлыгы, авырып киткән, Россия Федерациясе Кораллы Көчләренә чакырылган яки хужалыкта булмавына яисә КФХ эшчәнлегендә шәхси катнаша

алмавына бәйле алдан билгеле булмаган башка шартлар туган очракта, Министрлык белән килештереп, хужалык белән житәкчелек итүне һәм грант алуға бәйле бурычларын үтәүне, грант хисабына сатып алынган мөлкәтне сату хокукын бирмичә, үзенә туганына яки КФХ эгъзасына тапшыру йөкләмәсен ала;

п) КФХ чыгымнар планында күрсәтелгән сатып алына торган мөлкәт, башкарыла торган эшләр, күрсәтелә торган хезмәтләр бәясенә кимендә 10 процентын үз акчалары хисабына түләргә йөкләмә ала;

р) КФХ башлығы акчалар хужалык башлығы счётына килгән көннән соң 18 ай эчендә грант акчаларын тотып бетерергә һәм грант хисабына сатып алынган мөлкәтне бары тик хужалыкны үстерүдә файдаланырга йөкләмә ала;

с) Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына Россия Федерациясе законнары нигезендә түләү срогы житкән салымнар, жыемнар һәм башка түләү йөкләмәләре юк, шулай ук Россия Федерациясе бюджет системасының тиешле бюджетына шул исәптән башка хокукый актлар нигезендә бирелгән субсидияләренә, бюджет инвестицияләрен кайтару буенча вакыты узган бурычлар һәм Россия Федерациясе бюджет системасының тиешле бюджетларына кайтарылырга тиешле вакыты узган башка бурычлар юк;

т) КФХ карата үзгәртеп кору, юкка чыгару, яки банкротлык процедуралары үткәрелми һәм хужалык эшчәнлеген башкарырга чикләүләр юк;

у) КФХ әлеге Нигезләмәнең 2.6 пунктында күрсәтелгән максатларға башка норматив хокукый актлар, муниципаль хокукый актлар нигезендә Россия Федерациясе бюджет системасының тиешле бюджетыннан акча алучы булып тормый;

ф) КФХ 30 мең сумнан күбрәк суммаға авыл хужалыгы продукциясен сату турында гражданлык-хокукый шартнамәләр (башлангыч шартнамәләр) төзегән.

2.6. Грант чыгымнар планы нигезендә Грант алучы тарафыннан түбәндәгеләргә тотылырга мөмкин:

авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдән жир кишәрлекләрен сатып алуға;

авыл хужалыгы терлекләрен асрау, авыл хужалыгы продукциясен житештерү, саклау һәм эшкәртү өчен кирәк булган житештерү һәм саклау биналарын, урыннарын төзү (реконструкцияләү) өчен проект документларын эшләүгә;

авыл хужалыгы терлекләрен асрау, авыл хужалыгы продукциясен житештерү, саклау һәм эшкәртү өчен кирәк булган житештерү һәм саклау биналарын, урыннарын, өстәмә корылмаларны, инженер челтәрләрен, киртәләрен һәм корылмаларны сатып алуға, төзүгә, ремонтлауға һәм янадан төзүгә, шулай ук аларны теркәү эшләренә;

авыл хужалыгы терлекләрен асрау, авыл хужалыгы продукциясен житештерү, саклау һәм эшкәртү өчен кирәк булган житештерү һәм саклау объектларына алып килә торган юлларны һәм керү юлларын төзүгә;

авыл хужалыгы терлекләрен асрау, авыл хужалыгы продукциясен житештерү, саклау һәм эшкәртү өчен кирәк булган житештерү һәм саклау биналарын, урыннарын, өстәмә корылмаларны һәм төзелмәләренә инженер челтәрләренә - электр, су, газ һәм жылылык челтәрләренә, юл инфраструктурасына тоташтыруға;

авыл хужалыгы терлеген сатып алууга;
 авыл хужалыгы техникасын һәм инвентарен, йөк автомобиле транспортын,
 авыл хужалыгы продукциясен житештерү һәм эшкәртү өчен жиһазлар сатып алууга;
 күпьяллык үсемлекләр утырту өчен орлыклар һәм утырту материалларын сатып алууга;

ашлама һәм агулы химикатлар сатып алууга.

2.7. Грант КФХга бары тик бер генә тапкыр бирелергә мөмкин.

2.8. КФХ башлыгы бурычлары:

грант акчаларын тотып бетергәннән соң 5 ел дәвамында Министрлыкка квартал саен 9 нчы кушымта нигезендә “Эшчәнлек турында белешмәләр” хисабын тапшыру;

чыгымнар планы нигезендә грант акчаларын һәм үз акчаларын тотып бетергәннән соң, 12 нче кушымтада каралган “Жыелма реестр”ны, акчаларның максатка ярашлы рәвештә тотылуын раслый торган финанс хисабы документларын тапшыру (грант акчаларының йөрешен раслый торган исәп-хисап счетынан банк өземтәсе, сату-лу шартнамәләре, түләү йөкләмәләре, накладнойлар, счет-фактуралар, фото).

3. Программда катнашу өчен конкурс комиссиясенә тапшырыла торган документлар исемлеге

3.1. Программда катнашу өчен гариза бирүчеләр түбәндәге документларны тапшыралар:

3.1.1. Әлеге Нигезләмәгә 1 нче кушымтада каралган форма буенча гариза;

3.1.2. Әлеге Нигезләмәгә 2 нче кушымтада каралган форма буенча анкета;

3.1.3. Түбәндә санап кителгән документларның кимендә берсе:

а) гариза бирүченең урта махсус яки югары авыл хужалыгы белеме булуын раслый торган белем турында документ күчермәсе;

б) гариза бирүченең авыл хужалыгы белгечлеге буенча өстәмә һөнәри белем бирү курсларын тәмамлавын раслый торган документ күчермәсе;

в) гариза бирүченең шәхси ярдәмче хужалыкны үзе тарафыннан яки уртак нигездә кимендә өч ел дәвамында алып баруы турында жирле үзидарә органы тарафыннан таныкланган хужалык кенәгәсеннән өземтә;

г) гариза бирүченең авыл хужалыгында авыл хужалыгы белгечлеге буенча кимендә 3 ел эш стажы булуын раслый торган хезмәт кенәгәсе күчермәсе, шул ук вакытта хезмәт кенәгәсенең төп нөсхәсе әлеге Нигезләмәнең 2.5. (в) пунктына туры килүен билгеләү өчен мәжбүри күрсәтелә.

3.1.4. Фермер хужалыгын югары технологияле жиһазлар һәм авыл хужалыгы техникасын кулланып төзү һәм үстерү буенча, сату каналларын күрсәтеп, терлекчелек һәм үсемлекчелек продукциясенең сатылу күләмен арттыруга юнәлтелгән, төзелеш, реконструкция яки модернизация буенча барлык чыгымнарын биш елдан күп булмаган вакыт эчендә каплай алуы нигезләнгән, шулай ук, сатып алына торган мөлкәтнең, башкарыла торган эшләрнең, күрсәтелә торган хезмәтләрнең атамаларын, аларның исәбен, бәясен, финанслау чыганаclarын

кәгазьдә һәм электрон чыганақларда күрсәтеп, грант хисабына финанслашу күздә тотылған акчалар чыгымнары планы проекты булған әлеге Нигезләмәгә 3 нче кушымтада каралған бизнес-план;

3.1.5. Конкурс гаризасы биргән көннән иң күбе өч ай элек алынған Индивидуаль эшкуарларның бердәм дәүләт реестрыннан өзөмтә;

3.1.6. КФХны дәүләт теркәве турында таныклык күчермәсе йә “Индивидуаль эшкуарларның бердәм дәүләт реестрындагы язма бите” (Форма № Р60009);

3.1.7. Федераль дәүләт статистика хезмәтенен Татарстан Республикасы буенча территорияль органында дәүләт теркәве турында таныклыкның булу хаты күчермәсе;

3.1.8. Россия Федерациясе гражданы паспорты күчермәсе;

3.1.9. Әлеге Нигезләмәгә 4 нче кушымтада каралған форма буенча КФХ үстерүгә грант хисабына финаслашуга тәкъдим ителә торған чыгымнар планы;

3.1.10 Сатып алына торған һәр молкәт, башкарыла торған эш бәясенен кимендә 10 проценты күләмендә КФХның акчасы булуны раслый торған КФХ исәп-хисап сөтыннан банк өзөмтәсе;

3.1.11. Эш башлаучы фермерның “Россия Федерациясендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү турында” 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номерлы Федераль законның 4 статьясы таләпләре буенча микропредприятие параметрларына туры килүен раслый торған әлеге Нигезләмәгә 5 нче кушымтада каралған форма буенча эшчеләрнен уртача саны турында белешмә;

3.1.12. 30 мең сумнан артык суммага авыл хужалыгы продукциясен сату турында башлангыч килешү;

3.1.13. Күчемсез мөлкәтнен бердәм дәүләт реестрыннан аерым затның хужалыгындагы (хужалыгында булған) күчемсез молкәт объектларына хокуклары турында өзөмтә, ул вәкаләтле орган тарафыннан танықланған булырга һәм конкурс гаризасы биргән көннән иң күбе 30 көн элек алынған булырга тиеш;

3.1.14. Локаль сметалар һәм үз-үзен жайга салучы оешмага (алга таба – ҮЖО) проектлау эшләренә бирелгән рөхсәтнен күчермәсе белән бергә (грант төзелешкә яки реконструкцияләүгә тотылганда) терлекчелек фермасының схема-сызымы (эшләр башкарылачак урынның фотосы, объект булған очракта – аның эчке һәм тышкы яклары фотосы) теркәлгән жыелма смета исәп-хисабы;

3.1.15. Төзүгә (реконструкцияләүгә) рөхсәт (грант төзүгә яки реконструкцияләүгә тотылганда), яки милек хокукы турында таныклык, яки фермага аренда шартнамәсе, алар барысы да законнарда билгеләнгән итәртиптә теркәлгән булырга тиеш;

3.1.16. Салым органыннан, үзе теләп, конкурска гариза бирелә торған айның беренче числосына яки аңа кадәрге айга Россия Федерациясе законнары нигезендә үтәлү сөгы житкән Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына салымнар, жыемнар һәм башка мәжбүри түләүләр буенча түләү вакыты узған бурычлары булмауны раслый торған белешмәне (КНД 1120101 коды буенча форма). Күрсәтелгән документ субсидия алуы тарафыннан үз теләге белән тапшырылмаған очракта, Министрлык аны ведомствоара мәгълүмат алмашу тәртибендә салым органыннан соратып ала;

3.1.17. Әлеге Нигезлэмәгә 6 нчы кушымтада каралган форма буенча персоналъ белешмәләрне эшкәртүгә ризалык;

3.1.18. КФХ башлығының КФХ эшчәнлеген алып барыла торган муниципаль берәмлеккә даими яшәү урынына күчү турында йөкләмә (башка муниципаль берәмлектә яшәгән очракта);

3.1.19. КФХ башлығының хезмәт кенәгәсе күчермәсе;

3.1.20. Законнарда билгеләнгән гәртиптә теркәлгән жир кишәрлегенә милекчелек хокукларын һәм (яисә) жир кишәрлеген арендау шартнамәсен дәүләт теркәве турында таныклык күчермәсе;

3.1.21. КФХ урнашу урыны буенча салым органына исәпкә кую турында таныклык күчермәсе;

3.1.22. Сонгы хисап датасына “Терлекчелек продукциясен житештерү һәм терлекнен баш саны турында белешмәләр” 3-фермер номерлы формасы буенча хисап.

3.1.23. 11 нче кушымтада каралган йөкләмә.

3.2. Белешмәләрнең дәрәслеге һәм тапшырылган документларның чын булуы өчен жаваплылык КФХ башлығына йөкләнә. Конкурс комиссиясенә документлар әзерләү һәм тапшыру белән бәйлә барлык чыгымнарны КФХ башлыклары түли.

Таныклау таләп ителгән һәм берничә биттән гыйбарәт документлар тапшырылганда, аларның һәр бите таныклана. Документларның төп нөсхәләре проектны яклаганда конкурс комиссиясендәге күчермәләр белән чагыштырып карау өчен бирелә.

Әлеге Нигезләмәнән 3.1. бүлегендә күрсәтелгән документлар КФХ башлығы тарафыннан имзаланган, тегелгән, номерлар сугылган һәм КФХ башлығы мөһере белән таныкланган булырга тиеш. Вәкаләтле вәкил мөһере белән расланган һәм имзасы белән таныкланган (юридик затлар өчен) яки үз кулы белән таныкланган (КФХ башлығы өчен) төзәтүләрдән тыш башка бетерүләр һәм төзәтүләр рөхсәт ителми.

Әлеге Нигезләмәнән 3.1. бүлегендә күрсәтелгән документлар конкурс сайлавын уздыру турындагы белдерүдә күрсәтелгән вакыт эчендә һәм адрес буенча тапшырыла.

Грантлар бирү тәртибе һәм документларның формалары турында мәгълүмат “Интернет” мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасы Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлығының рәсми сайтына <http://agro.tatarstan.ru/>, “Фермерларга, авыл хужалыгы кооперативларына грантлар һәм ЛПХ субсидияләр” бүлегенә, андагы “Россия Федерациясе бюджеты катнашында гаилә фермаларына ярдәм” бүлекчәсенә урнаштырыла.

Гариза бирүче конкурс комиссиясенә (турыдан-туры әнгәмә вакытында), үз ихтияры белән) КФХна программаның потенциал катнашучы буларак уңай бәя бирә торган, конкурс комиссиясенә йогынты ясый алган түбәндәге документлар тапшырырга мөмкин:

а) муниципаль хакимият органнарыннан КФХ үсешен, аның житештерү күрсәткечләре динамикасын, шулай ук булырга мөмкин социаль-иқтисадый

нәтижәне һәм грант бирүнең максатка ярашлы булуын күрсәтә торган тәкъдим хатлары;

б) авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектларга милекчелек хокукларын дәүләт теркәве турында таныклыкның күчермәсе, техник чара паспортының күчермәсе (милкендә техник чара булганда);

в) житештерү биналары (шул исәптән төгәлләнмәгән төзелеш), авыл хужалыгы терлеге, техникасы һәм жиһазлары фотосы;

г) гариза биргән вакыттан әлеге Нигезләмәнең 2.5. һәм 3.1. пунктларында билгеләнгән таләпләргә туры китереп эшләп бетерелгән документлар;

д) массакүләм мәгълүмат чараларында басылып чыккан мәкаләләр һәм үзе кирәк дип тапкан башка документлар.

IV. Гаризаларны кабул итү һәм карау

4.1. Грантлар бирү буенча конкурс сайлавында катнашуга гаризалар кабул ителә башлау турында белдерү “Интернет” мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Министрлыкның <http://agro.tatarstan.ru/> рәсми сайтында “Фермерларга, авыл хужалыгы кооперативларына грантлар һәм ЛПХ субсидияләр” бүлегенә урнаштырыла:

Белдерүдә конкурс уздырылу урыны һәм вакыты (кимендә 30 календарь көн), элементгә керү өчен телефоннар. Министрлык сайтының документларны тапшыру тәртибе һәм конкурс шартлары турында мәгълүмат алырга, норматив документлар белән танышырга мөмкин булган бүлеге күрсәтелә.

4.2. Гаризалар кабул ителә башлау көне дип белдерү бастырылган көннән соң килә торган көн санала. Белдерүдә күрсәтелгән срок узганнан соң, КФХ башлыкларыннан гаризалар кабул ителми. Гаризалар кимендә 30 календарь көн эчендә кабул ителә.

Алынган гаризалар һәм документларны теркәү гаризаларны теркәү журналына язылып баруына карап башкарыла, ул номерланган, тегелгән һәм конкурс комиссиясе секретаре имзасы һәм Министрлык мөһере белән беркетелгән булырга тиеш. Гаризаны теркәгәндә аңа керү номеры сугыла.

Әлеге Нигезләмәнең 3.1. бүлегендә күрсәтелгән документлар конкурс комиссиясе секретарена кәгазьдә тапшырыла, өстәмә буларак электрон рәвештә әлеге Нигезләмәнең 3.1.7. (бизнес-план), 3.1.11. (локаль-смета исәп-хисаплары һәм КФХда хәзерге вакытта булган житештерү биналары, техника, терлек һәм кош-корт фотодокументлары) һәм 3.1.15. (анкета) пунктчаларында күрсәтелгән документлар тапшырыла. Конкурс комиссиясенә КФХ башлыгы тарафыннан тапшырыла торган барлык документларның исемнәре, алардагы битләр саны ике нөсхәдә төзелә торган исемлеккә кертелә. Конкурс комиссиясе секретаре тапшырылган документларны аларга кушымта итеп бирелгән исемлек белән (7 нче кушымта) чыгыштырып караганнан соң, алар, булган очракта, КФХ мөһере белән таныклана торган конвертка салыналар. Конвертта шулай ук программаның исеме, ферманың эшчәнлек юнәлеше һәм аның проекттагы куәте, КФХ исеме, гариза бирүченең фамилиясе, исеме, атасының исеме һәм адресы күрсәтелә. Материаллар исемлеге

конвертка салынмый. Документларны кабул иткәндә, исемлек битенә документларның кабул ителүен раслый торган тамга салына, кабул итү датасы һәм теркәлү номеры күрсәтелә. Кабул ителү турында тамга салынган исемлек битенен бер нөсхәсе КФХ башлыгында кала, ә икенчесе документлар пакетына беркетеп куела.

Гаризаны һәм документларны кабул иткәндә аларның тулылыгын һәм куелган таләпләргә туры килү-килмәвен тикшерү башкарылмый

5. Конкурс комиссиясенен функцияләре һәм бурычлары

5.1. Конкурс комиссиясе үз эшчәнлеген законнарга, әлеге Нигезләмәгә таянып башкара һәм үз эшен авыл хужалыгы товарларын житештерүчеләргә дәүләт ярдәме инфраструктурасын тәшкил итә торган оешмалар, ижтимагый оешмалар, крестьян (фермер) хужалыклары һәм агрария профиле буенча белем бирүче оешмалар белән үзара хезмәттәшлектә торып оештыра.

5.2. Конкурс комиссиясенен гөп бурычлары:

эш башлаучы фермерларга ярдәм итүгә грант алу өчен гариза бирүче тарафыннан тапшырыла торган конкурс документациясен үз вакытында, ачык һәм объектив карауны тәмин итү;

проектларга аларның тулылыгын һәм дөреслеген, икътисадый нәтижелелеген, Татарстан Республикасы икътисады өчен социаль әһәмиятле булуын һәм дәүләт ярдәме күрсәтүнең максатка ярашлы булуын билгеләү максатында экспертиза ясау;

конкурсның жинүчеләрен һәм аларга бирелә торган грантларның күләмнәрен билгеләү.

5.3. Конкурс комиссиясе Министрлык боерыгы белән кимендә 12 кешедән төзелә һәм конкурс комиссиясе рәисеннән, рәис урынбасарыннан, секретареннан (тавыш бирү хокукы юк) һәм әгъзаларыннан гыйбарәт була. Конкурс комиссиясе составына дәүләт хезмәткәрләре һәм муниципаль хезмәткәрләр, авыл хужалыгы өлкәсендә ижтимагый оешмалар, берлекләр, берләшмәләр һәм мәгариф оешмалары вәкилләре кертелә. Конкурс комиссиясе составындагы дәүләт хезмәткәрләренен һәм муниципаль хезмәткәрләренен саны 50 проценттан кимрәк була.

Конкурс нәтижеләрендә үз мәнфәгатьләре булган затлар (шул исәптән конкурста катнашуга гариза бирүчеләр йә күрсәтелгән гаризаларны биргән КФХда торучылар), йә конкурста катнашучылар йогынты ясый алган затлар комиссия әгъзалары була алмый.

Конкурс комиссиясе рәисе:

конкурс комиссиясе эшчәнлегенә житәкчелек итә һәм аңа йөкләнгән бурычларның үтәлеше өчен жавап бирә;

конкурс комиссиясе әгъзалары арасында йөкләмәләр бүлә;

конкурс комиссиясе утырышларын алып баруны, утырышлар беркетмәләре әзерләнүне һәм конкурс комиссиясе тарафыннан кабул ителгән карарларның үтәлешен тикшереп торуны гамәлгә ашыра.

5.4. Конкурс комиссиясе рәисе урынбасары, конкурс комиссиясе утырышында рәис булмаган очракта, аның вазыйфаларын башкара.

5.5. Конкурс комиссиясе секретаре:

гаризалар кабул ителеп беткәннән соң биш эш көне эчендә конкурс комиссиясе утырышында каралырга тиешле гаризаларның, аларга кушып тапшырылган документлары белән бергә, исемлеген төзи;

гаризалар кабул ителеп беткәннән соң биш эш көне эчендә документларны электрон рәвештә экспертлар советы каравына тапшыра;

конкурс комиссиясе утырышының кон тәртибе буенча материаллар әзерләүне оештыра, документлар әйләнешен һәм утырышларда конкурс комиссиясе әгъзаларының катнашуын, конкурс комиссиясе утырышлары беркетмәләрен рәсмиләштерүне тәмин итә;

гаризалар кабул ителеп беткәннән соң 15 эш көне эчендә конкурс комиссиясе утырышын гариза бирүчеләрне турыдан-туры әңгәмәгә чакырып оештыра;

конкурс тәмамланганнан соң 30 эш көне эчендә барлык гаризаларны һәм документларны, шулай ук конкурс комиссиясе тарафыннан кабул ителгән барлык документларны, грант акчалары тотып бетерелгән датадан биш ел дәвамында саклау максатыннан, Министрлык архивына тапшыра.

5.6. Йөкләнгән вәкаләтләрне, консультацияләрне гамәлгә ашыру, тапшырылган документларга экспертиза ясау өчен конкурс комиссиясе экспертлар советын жәлеп итә. Экспертлар советы Министрлык боерыгы белән кимендә 12 кешедән төзелә һәм экспертлар советы рәисеннән, секретареннан һәм әгъзаларынан гыйбарәт була.

Экспертлар советы:

конвертларны ача һәм документларның булуын тикшерә;

КФХ башлыгының һәм аның тарафыннан тапшырылган документларның таләпләргә туры килүен тикшерә

Экспертлар советы рәисе:

экспертлар советы эшчәнлегенә житәкчелек итә һәм аңа йөкләнгән вазыйфаларның үз вакытында үтәлүе өчен жаваплы була;

экспертлар советы әгъзалары арасында йөкләмәләр бүлә;

бәяләү ведомостенә кертеп, балларның исәбен саный.

Экспертлар советы рәисе урынбасары, экспертлар советы рәисе булмаган очракта, аның вазыйфаларын башкара.

Экспертлар советы секретаре экспертлар советы утырышын һәм конкурс комиссиясе өчен экспертлар советы бәяләмәсен әзерләү эшен оештыра.

Экспертлар советы утырышы КФХ башлыкларының конкурска гаризаларын кабул итү төгәлләнгән көннән 5 эш көненнән дә соңга калмыйча уздырыла.

Рәис яки (ул булмаган очракта) рәис урынбасары экспертлар советы утырышларын уздыру вакытын һәм урынын билгели, шулай ук аларның көн тәртибен раслый, эксперт советы утырышы беркетмәсен имзалай.

Утырышның чакырылуын экспертлар советы секретаре тәмин итә. Экспертлар советы утырышын уздыру вакыты һәм урыны турында мәгълүмат, шулай ук утырышның көн тәртибе экспертлар советы әгъзаларына утырыш датасына кадәр ике көннән дә соңга калмыйча тапшырыла.

Экспертлар советы утырышы, анда экспертлар советы эгъзаларының кимендә яртысы булган очракта, тулы хокуклы була. Утырышта карала торган мәсьәләләр хакында фикер алышканда экспертлар советы эгъзаларының хокуклары тигез була.

Экспертлар советы карарлары Экспертлар советының утырышта катнашучы эгъзалары тавышларның гади күпчелегенә нигезләнеп кабул ителә. Тавышлар тигез булганда, экспертлар советы рәисе яки (ул булмаган очракта) рәис урынбасары тавышы хәлиткеч була.

Экспертлар советы карарлары беркетмә белән рәсмиләштерелә, ул экспертлар советы рәисе, экспертлар советы рәисе урынбасары, экспертлар советы секретаре һәм экспертлар советы эгъзалары тарафыннан имзалана.

Беркетмәдә түбәндәгеләр күрсәтелә:

утырыш уздыру датасы һәм урыны;

утырышта катнашкан экспертлар советы эгъзаларының (фамилияләре, инициаллары) һәм башка затларның (фамилияләре, инициаллары, эшлэгән вазыйфалары һәм эш урыннары) составы;

утырышның көн тәртибе;

кабул ителгән тәкъдимнәр.

Экспертлар советы конкурс комиссиясе каравына тәкъдим рәвешендәге бәяләмә чыгара.

5.7. Конкурс комиссиясе, гаризалар кабул итү төгәлләнгән көннән 14 эш көннән дә сонга калмыйча, конкурс комиссиясе утырышын үткәрә, гариза бирүчеләр тарафыннан тапшырылган документларны, аларның туры килүе турында экспертлар советы тәкъдимнәрен карый, грант суммасын билгели, КФХ башлыкларына грантлар бирү йә бирүдән баш тарту турында карар кабул итә, ул конкурс комиссиясе утырышы беркетмәсе белән (алга таба – беркетмә) рәсмиләштерелә.

Турыдан-туры әнгәмә барышында конкурс комиссиясенен һәр эгъзасы гаризаларда бирелгән мәгълүматка һәм бирелә торган сорауларга гариза бирүченең жавапларына нигезләнеп, карар кабул итә һәм, бирелә торган грантның күләмен күрсәтеп, һәр КФХ башлыгы буенча тавыш бирү кәгазенә язма кертә.

5.8. Конкурс комиссиясе карары, конкурс комиссиясе составының яртысыннан күбрәге булганда, тавышларның гади күпчелегенә нигезләнеп кабул ителә. Тавышлар тигез булганда, конкурс комиссиясе утырышында рәислек итүченең тавышы хәлиткеч була.

Баллар санын бертигез жыйган берничә дөгъва итүче булып, катнашучыларның сан составы буенча тиешле грант саны булмаганда, грант “Конкурска гаризалар теркәүнен 3 номерлы журналы”нда алданрак теркәлгән гариза иясенә бирелә.

Конкурс комиссиясе эгъзалары тарафыннан Тавыш бирү кәгазьләрендә күрсәтелгән карарларына нигезләнеп, секретарь конкурс бюллетенен төзи. Тавыш бирү кәгазьләре һәм конкурс бюллетене беркетмәгә беркетеп куела.

Конкурс комиссиясе утырышлары аны уздыруга ихтыяж булган саен үткәрелә. Конкурс комиссиясе эгъзалары утырышка рәис карары буенча чакырыла. Конкурс комиссиясе секретаре утырышка өч эш көне кала гариза бирүчеләрнең электрон

рәвештә тапшырылган, каралуы планлаштырылган документларын һәм экспертлар советы бәяләмәсен, өйрәнү өчен, конкурс комиссиясе эгъзаларына жиберә.

Конкурс нәтижәләре турында мәгълүмат интернет челтәрендә Министрлыкның рәсми сайтына конкурс комиссиясе карары кабул ителгән көннән 10 эш көннән дә соңга калмыйча урнаштырыла.

5.9. Конкурс комиссиясе, экспертлар советы бәяләмәсенә һәм гариза бирүчеләр тарафыннан тапшырылган документларга ясалган анализга нигезләнеп, түбәндәге критерийларга карап, конкурс сайлавы жиңүчеләрен билгели:

№ т/б	Критерий исеме	Күрсәткечләр	Баллар белән бәяләү
1	Ферманың юнәлеше	сөт	7
		мөгезле эре терлек симертү	6
		атчылык	
		кошчылык	
		яшелчәчелек (ачык һәм ябык грунтта)	5
		дуңгызчылык	
		сарык, кәжә үрчетү	
		бөртекле һәм бөртекле-кузаклы, азык культуралар үстерү	
		жимеш һәм жиләк культуралары үстерү	
			бәрәңгечелек
2	Авыл хужалыгы эшчәнлеген алып бару өчен жир кишәрлеген булу**	милектә, түләүсез файдалануда	3
		грант акчаларын тотып бетергәннән соң кимендә 5 еллык озак вакытлы сроқка арендада***	2
3	Авыл хужалыгы эшчәнлеген алып бару өчен производство һәм склад биналары булу (ЛПХга карамаган)	милектә	3
		арендада	2
4	Белем, эш стажы	югары яки урта – махсус авыл хужалыгы белеме турында документ булу	3
		КФХ башлыгының авыл хужалыгында кимендә өч ел авыл хужалыгы белгечлеген буенча эш стажы булу	3

	булу	гариза бирүченен шәхси ярдәмче хужалыкны кимендә өч ел алып баруы яки уртақ хужалыкта торуы	2
		өстәмә авыл хужалыгы белеме курсларын тәмамлау турында документ булу	1
5	Бизнес-план акчалары каплану срогы	1 – 3 елдан алып	3
		3 - 5 елга кадәр	2
		5 ел һәм аннан күбрәк	1
6	КФХ да авыл хужалыгы терлеге булу (шартлы баш саны)*	10 һәм аннан күбрәк	3
		3 алып 9 кадәр	2
		1 алып 2 кадәр	1
7	Авыл хужалыгы кулланучылар коопреативларында КФХның эгъза булып торуы	кооператив эгъзасы	2
		кооперативта эгъза булып тормау	0
КФХ башлыгының проектны унышлы гамәлгә ашыруның төп факторларын белүенә бәя, (әңгәмәдән соң куела)			Максималь балл - 10

Искәрмә:

* 6 пунктта күрсәтелгән күрсәткечнен зурлыгын исәпләп чыгарганда терлек һәм кош-кортларны шартлы баш исәбенә күчәргәндә түбәндәге коэффициентлар кулланыла: мөгезле эре терлек (олы) һәм ат – 1,0; мөгезле эре терлек (яшь) – 0,6; дунгызлар - 0,3; сарыклар һәм кәжәләр – 0,1; кош-корт - 0,02.

** Балл тиешле хокук гектарларының исәбе күбрәк булган саен югарырак була. Гектарларның исәбе бер үк булган очракта, бертөрле балл куела.

*** Грант акчаларын тоту срогы “Грант һәм үз акчаларын тоту графигы” 8 нче таблицада күрсәтелә.

5.10. Бәя куела торган һәр проект буенча йомгак балл чыгарыла, ул 5.9 пунктта күрсәтелгән критериеләр буенча гариза бирүче балларының суммасы буларак билгеләнә. Баллар бары тик тегелгән документлар буенча гына исәпләп чыгарыла. Конкурс комиссиясе утырышында тәкъдим ителгән документлар баллар суммасына кушылмый. Барлыгы 34 балл жыярга мөмкин. Конкурс комиссиясе уңай карар чыгарсын өчен 18 балл жыярга кирәк.

5.11. Беркетмә конкурс комиссиясе рәисе яки аның урынбасары, секретаре һәм утырышта катнашкан эгъзалары тарафыннан имзалана. Беркетмә имзаланганнан соң, Министрлык 5 көн эчендә конкурс сайлавы нәтижәләрен раслау турында боерык чыгара һәм аны Министрлыкның Татарстан Республикасы муниципаль районнарындагы Авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәләренә жиберә. Министрлык жинүчеләр турында Министрлык боерыгы расланган көннән соң 3 эш көне эчендә

элементә чаралары аша конкурсның жиңүчеләренә хәбәр итә, шулай ук конкурсның жиңүчеләре исемлеген Министрлыкның рәсми сайтына урнаштыра.

5.12. Грант алучы Министрлыкның рәсми сайтына жиңүчеләр исемлеге урнаштырылган көннән эш көннәре белән исәпләнә торган 10 конлек срок эчендә Министрлык белән 8 нче кушымтада каралган форма буенча грант бирү турында шартнамә (алга таба – шартнамә) төзи.

5.13. Әгәр грант откан фермерлар санының финанслауга бүлеп бирелгән суммага карата нисбәте кимрәк булса, Министрлык өстәмә конкурс игълан итә, ул әлеге Нигезләмәдә каралган тәртипкә нигезләнәп үткәрелә.

5.14. Грант алучы үз ихтыяры белән түбәндәге очракларда гариза бирә:

а) чыгымнар планы,

чыгымнар планындагы суммалар,

сатып алуларның исемнәре,

ферманың эшчәнлек юнәлеше,

грант акчаларының максатка ярашлы тотылуы турында хисап бирү срогы үзгәргәндә;

б) әлеге Нигезләмә кысаларында йөкләмәләрне үтәргә комачаулый торган шартлар турында.

Гаризаларны конкурс комиссиясенә чираттагы утырышында аның әгъзаларының тавыш бирү юлы белән башкарыла, ул Тавыш бирү кәгазендә һәм конкурс комиссиясе утырышы беркетмәсендә теркәлә.

6. Грант бирү һәм аны кире кайтару гәртибе

6.1. Министрлык Татарстан Республикасы бюджет акчаларын гөп бүлүче булып тора һәм акчаларны эш көннәрендә исәпләнә торган биш конлек срока Федераль казначылыкның Татарстан Республикасы буенча идарәсендә ачылган хосусый счетыннан Идарәләрнең Федераль казначылыкның Татарстан Республикасы буенча идарәсенә территорияль бүлекләрендә ачылган хосусый счетларына күчәрә.

Акчаларны Идарәгә күчәрү өчен нигез итеп Татарстан Республикасы муниципаль районына бирелгә тиешле грантлар турындагы жыелма исәп-хисап белешмәлеге алына, анда 10 нчы кушымтада бирелгән форма буенча грант алучылар һәм 9 нчы кушымтада күрсәтелгән форма буенча шартнамә һәм чыгымнар планы күрсәтелә.

6.2. Министрлык жыелма исәп-хисап белешмәлеген, шартнамәне һәм чыгымнар планын, аларның керүенә карап, махсус журналда терки, ул номерлана, тегелә һәм аңа Министрлык мөһере сугыла. Теркәү язмасы теркәү номерын, документларны кабул итү датасын һәм конкурс комиссиясе нәтижәләре буенча грант суммасын үз эченә ала.

6.3. Министрлык документлар теркәлгән көннән соң биш эш көне эчендә аңа кергән документларны тикшерә һәм грант алучы тарафыннан 6.2. пункттына ярашлы рәвештә тапшырылган чыгымнар планын, исәп-хисап белешмәлеген һәм шартнамәне имзалай.

6.4. Гариза бирүчегә грант бирүдән түбәндәге очрақларда баш тартыла:

6.2. пунктында каралган документларның тулы пакеты тапшырылмаган булса;

6.2. пунктына ярашлы рәвештә тапшырылган документларда күрсәтелгән белешмәләренң, исәп-хисапларның факттагы белешмәләргә, исәп-хисапларга туры килмәве ачыкланса.

6.5. Министрлык, Идарәләренң Федераль казначылыкның Татарстан Республикасы буенча идарәсенен территориаль бүлекләрендә ачылган хосусый счетларына грант күчерү өчен Татарстан Республикасы Финанс министрлығының Казначылык департаментына түбәндәгеләрне тапшыра:

а) конкурс комиссиясе утырышы беркетмәсен раслау турында Министрлык бөерыгын;

б) 6.2. пунктында күрсәтелгән һәм 6.3. пункты нигезендә имзаланган жыелма исәп-хисап белешмәлеге һәм шартнамә күчермәсен.

6.6. Идарә грантларны Федераль казначылыкның Татарстан Республикасы буенча идарәсенен территориаль бүлекләрендә ачылган КФХ хосусый счетларына КФХ башлыгы Идарәгә түбәндәге документларны тапшырган көннән соң 5 эш көненнән дә сонга калмыйча:

чыгымнар планында күрсәтелгән сатып алуларның һәр исеме бәясенен кимендә 40 процентын үз акчалары һәм (яки) кредит акчалары исәбеннән түләнүен раслый торган документларның 2 нче кушымтада каралган форма буенча, күрсәтелгән документларның күчермәләрен беркетеп, жыелма реестрны;

максат чыгымнарын түләүгә түләү йөкләмләрен, КФХ ның максат чыгымнары буенча йөкләмләре барлыкка килүгә нигез булган шартнамәләрен, аларда эш башкаручының (подрядчының, товар китерүченең) тулы исеме һәм товарның (хезмәт күрсәтүнең) исеме, чыгымнар планында каралган грант чикләрендәге суммага аларның саны (күләме).

6.7. Законнар нигезендә Министрлык һәм дәүләт финанс контроле органнары КФХ максатларының, шартларының һәм грантлар бирү тәртибенең үтәлешен гикшереп тора.

6.8. Грант алучылар, “Грант күләме һәм бирү шартлары” дигән 2 бүлектә күрсәтелгән грант алу шартларын бозган очракта, законнар нигезендә жавап тоталар.

6.9. Грант бирү федераль бюджеттан һәм Татарстан Республикасы бюджетыннан финанслау лимитларын исәпкә алып башкарыла. Грант алуга конкурс сайлавын үткән гаризаларны канәгатьләндерү өчен быелгы елда бюджет акчалары житәрлек булмаса, аларны финанслау әлеге Нигезләмәгә ярашлы рәвештә максималь баллар саны буенча чират тәртибендә гамәлгә ашырылачак.

6.10. Бирелгән грантлар, аларны бирүнең әлеге Нигезләмәдә һәм шартнамәдә каралган тәртибе һәм шартлары бозылу, конкурска дәрәс булмаган белешмәләр һәм документлар тапшырылу, хисаплар тапшырылмау, максатчан билгеләнеше буенча файдаланылмау фактлары ачыкланган очракта, шулай ук грантлар бирү нәтижәлегә күрсәткеләренә ирешмәгән, максат күрсәткеләре бөзылган очракта, Министрлыкның тиешле таләбен алган көннән башлап 60 көн эчендә бюджет

законнары нигезендә Татарстан Республикасы бюджеты керемәнә кире кайтарылырга тиеш.

6.11. Шартнамәдә каралган очракларда, 18 ай дәвамында файдаланылмый калган грант акчалары КФХ тарафыннан грант файдалануның күрсәтелгән срогы беткәннән соң эш көннәрендә исәпләнә торган 30 көн эчендә Татарстан Республикасы бюджеты керемәнә кире кайтарылырга тиеш.

6.12. Әлеге Нигезләмәнең 6.10 һәм 6.11 пунктларында күрсәтелгән акчаларны Татарстан Республикасы бюджеты керемәнә үз ихтыяры белән кайтарудан баш тартылган очракта, алар законнар нигезендә мәжбүри рәвештә кире кайтарылырга тиеш.

Татарстан Республикасы авыл хужалыгы
һәм азык-төлек министры урынбасары –
конкурс комиссиясе рәисе
Р.Р. Хәбиповка

(КФХ башлыгы Ф.И.А.и., яшәү урыны
адресы)

**“2017 – 2020 елларга Татарстан Республикасында эш башлаучы фермерларга
ярдәм” ведомство программасында катнашучыларны конкурс нигезендә
сайлап алуда катнашуга
гариза**

Мин, _____

(гариза бирүченең тулы рәсми исеме)

мине “2017 – 2020 елларга Татарстан Республикасында эш башлаучы фермерларга ярдәм” ведомство программасында (алга таба – Программа) катнашучыларны конкурс нигезендә сайлап алуда катнашучылар составына кертүегезне сорыйм.

Моның белән мин түбәндәгеләрне раслыйм:

1. КФХ башлыгы булып эшләү урыны минем хезмәт эшчәнлегенә бердәнбер урыны булып тора, һәм мин, әлеге КФХ нан тыш, коммерция оешмасының гамәлгә куючысы (анда катнашучы) булып тормыйм.

2. КФХ карата үзгәртеп кору, юкка чыгару, банкротлык процедуралары үткәрелми һәм хужалык эшчәнлеген башкарырга чикләүләр юк;

3. КФХ Конкурс уздыру турында нигезләмәдә күрсәтелгән максатларга башка норматив хокукый актлар, муниципаль хокукый актлар нигезендә Россия Федерациясе бюджет системасының тиешле бюджетыннан акча алучы булып тормый;

4. КФХ ның Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына Россия Федерациясе бюджет системасының тиешле бюджетына шул исәптән башка хокукый актлар нигезендә бирелгән субсидияләрне, бюджет инвентарияләрен кайтару буенча вакыты узган бурычлары юк;

5. КФХ ның Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына Россия Федерациясе законнары нигезендә түләү срогы житкән салымнар, жыемнар һәм башка түләү йөкләмәләре юк.

Тапшырылган документлардагы яки аларның күчермәләрендәге барлык мәгълүмат дөрөс, грант бирелүгә документлар карауда катнашучы затларның алар белән танышуына каршы түгел.

(имза, булган очракта мөһер)

(Ф.И.А.и.)

« ____ » _____, 20__ ел

___ елнын ___ мартындагы
 ___/2-пр номерлы
 ТР Авыл хужалыгы һәм азык-
 төлек министрлыгы боерыгы
 белән расланган Нигезләмәгә
 2 нче кушымта

Катнашучы анкетасы

т/б №	Күрсәткеч исеме	Гариза бирүче мәгълуматлары
1.	Крестьян (фермер) хужалыгының (алга таба – КФХ) тулы исеме	
2.	Салым түләүченен идентификацияләү номеры (ИНН)	
3.	Индивидуаль эшкуарны дәүләт теркәвенә алу турында язуның төп дәүләт теркәвенә алу номеры (ОГРИП)	
4.	Икътисадый эшчәнлек төрләренен гомумроссия классификаторы буенча эшчәнлек гөрә (ОКВЭД)	
5.	Туу датасы	
6.	Факттагы адресы (яшәү урыны)	
7.	Теркәлү адресы	
8.	КФХ эшчәнлеге фактта гамәлгә ашырыла торган авыл жирлеге атамасы	
9.	КФХ дәүләт теркәвенә алу көне һәм урыны	
10.	Авыл хужалыгында эшләү стажы	
11.	Белеме, белгечлеге	
12.	КФХ активлары суммасы (мөлкәт белән идарә итү) - авыл хужалыгы билгеләнешендәге жир кишәрлеге (га), (хокукын күрсәтергә) - күчемсез мөлкәт (торак булмаган бина) - күчемсез мөлкәт (торак урыны, КФХ урнашу урыны буенча торак булу-булмау) - транспорт чаралары, - авыл хужалыгы хайваннары, - жиһазлар	
13.	Төп (гариза бирелгән) эшчәнлек буенча продукциянен күздә тотылган күләме, мең сумнарда	
14.	Тәрбиясендә булган балалар саны	
15.	Соңгы эш урыны, эштән китү көне	
16.	КФХ ның авыл хужалыгы кулланучылар кооперативларында әгъза булып тору	

КФХ башлыгы _____

(имза, булган очракта мөһер)

_____ (фамилиясе, исеме, атасы исеме)

Бизнес-планның тәкъдим ителә торган формасы

Титул бите

1. Резюме (проект турында кыскачы мәгълүмат)

Крестьян (фермер) хужалыгы (алга таба – КФХ) турында төп мәгълүмат:
КФХның тулы исеме:
Факттагы адресы:
Элемтә телефоны:
КФХ башлыгының кыскача резюмеси:
Фамилиясе, исеме, атасының исеме:
Туу датасы:
Белеме:
Паспорт мәгълүматлары:
КФХ эшқуарлык эшчәнлегенен төп төре:

2. Проект тасвирламасы

грант алу өчен эшчәнлек юнәлеше (сайлап алырга):
сөт;
ит,
атчылык,
яшелчәчелек,
бөртекле һәм бөртекле-бөрчаклы культуралар житештерү;
жимешле һәм жиләкле культуралар үстерү;
авыл хужалыгы кошчылыгы;
бәрәнге үстерү;
дунгызчылык;
сарык һәм кәжә үрчетү.
Проектның максаты;
Территориясендә КФХ эшчәнлеген алып барыла (алып бару планлаштырыла)
торган авыл жирлеген атамасы;
Проектның социаль – икътисади әһәмияте;
Бина, жир кишәрлеген мәйданы;
Арендалау, аена 1 кв. метр өчен аренда бәясе.

Житештерлэ торган продукция, эш, хезмэт күрсәтүләр жыелмасы

Т/б №	Исеме
-------	-------

Төп кулланучылар;
Салым түләү системасы төре.

3. Проектның финанс структурасы

Чыгымнар планы

мең сум.

Т/б №	Товар, күрсәтелә торган хезмәтләр, башкарыла торган эшләр исеме	Саны	Берәмлек өчен бәясе	Гомуми бәясе	Бәясен түләү (финанслау чыганакалары)		
					Грант (яки бер тапкыр бирелә торган ярдәм)	Үз чаралары	Заем чаралары
1	2			3	4	5	6
I. Крестьян (фермер) хужалыгы үсеше белән бәйлә чыгымнар							
	Бүлек буенча барысы						
II. Крестьян (фермер) хужалыгын көнкүреш кирәк-яраклары белән тәэмин итүгә бәйлә чыгымнар							
	Бүлек буенча барысы						
	Чыгымнар планы буенча барысы						

Чыгымнар (проектны гамәлгә ашыру вакытында еллар буенча)

/б № №	Исеме	Суммасы, сумнарда				
		201_	201_	201_	201_	201_
1	Чимал (запас өлешләр, орлыклар, азыклар)					
2	Коммуналь түләүләр:					

	-электр энергиясе -су белән тәмин итү -жылылык энергиясе -газлаштыру -канализация					
3	Хезмәт хакы					
4	Даими эш урыннары саны, данә					
5	Арендалау					
6	Салым күчерүләре					
7	Пенсия Фондына күчерүләр					
8	Бүтән чыгымнар					
	Барысы:					

4 нче таблица

Житештерү һәм гамәлгә ашыру планы (проектның һәр елына)

Үсемлекчелек

т/б №	Продукция исеме	Мәйдан, гектар	Уныш, центнер/га	Тулаем жыем, тонна	Товар продукция күләме тонна	Бәясе, мең сум/тонна	Мең сумны гамәлгә ашырудан керем
	Барысы:						

5 нче таблица

Терлекчелек (проектның һәр елына)

т/б №	Продукция исеме	Терлек башы, баш	Савым/артым, килограмм /баш	Тулаем продукция күләме, тонна	Товар продукция күләме тонна	Бәясе, мең сум/тонна	Сатудан табыш, мең сум
1.							
2.							
3.							
	Барысы:						

Әгәр эш башлаучы фермер хезмәтләр күрсәтергә яки нинди булса да эшләр башкарырга планлаштыра икән, аларны сатудан табышны исәпләүне 4, 5 таблицаларга туры килә торган рәвештә башкарырга кирәк.

6 нчы таблица

Эшчэнлек юнэлешлэре буенча сатудан керем (проектны гамэлгә ашыру вакытында еллар буенча)

Исеме	Суммасы				
	201	201	201	201	201
Барысы:					

7 нче таблица

Проектны гамэлгә ашыру вакытында эшкуарлык эшчэнлегенә төп финанс-икътисадый күрсәткечләр динамикасы

т/б №	Исеме	Суммасы, сум
1.	Грант суммасы	
2.	Үз чаралары	
3.	Заем чаралары	
4.	Проект көченә чыкканга кадәр гамэлгә ашырудан булган керем	
5.	Проект көченә чыкканнан соң гамэлгә ашырудан булган керем	
6.	Төп кирәк-яракларны сатып алу чыгымнар	
7.	Житештерүгә һәм гамэлгә ашыруга төтылганнар	
8.	Чыгымнар барысы	
9.	Керем	
10.	Рентабельлелек	

8 нче таблица

№ т/б	Исеме (төзелеш эшләр, ферманының техник комплектлануы, тиешле баш саннары булу һ.б.ш.)	Сроки реализации проекта					
		2017 ел		2018 ел			
		3 кв.	4 кв.	1 кв.	2 кв.	3 кв.	4 кв.
1							
2							
3							
4							
5							
6							

7	_____ башка каралган ферманы кулланышка кертү							
---	--	--	--	--	--	--	--	--

_____ КФХ проектын гамэлгә ашыру графигы.

Тотылган (үз һәм (яки) кредит) акчаларның суммасы кварталлар буенча млн.сумда күрсәтелә.

Бизнес - план рентабельле житештерү алып баруны, житештерелә торган авыл хужалыгы продукциясенен күләмен арттыруны һәм грантның һәр 500 мең сумына крестьян (фермер) хужалыгында кимендә берд эш урыны булдыруны күздә төта, шулай ук крестьян (фермер) хужалыгын төзүгә һәм үстерүгә грант һәм көнкүреш кирәк-яраклары белән тәэмин итүгә бер тапкыр ярдәм хисабына бергәләп финанслауга тәкъдим ителә торган чыгымнар планын үз эченә ала.

Крестьян (фермер)
хужалыгы башлыгы _____

(фамилиясе,исеме, әтисе исеме)

_____ (имза)

2017 елның ____ мартындагы ____/2-нр номерлы
 ТР Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгы боерыгы
 белән расланган Нигезләмәгә
 4 нче кушымта

Татарстан Республикасы _____ муниципаль районының крестьян (фермер) хужалыгы башлыгының
 грант һәм ярдәмнән файдалану юнәлешләренең чыгымнары планы

г/б №	Грант һәм ярдәмнән файдалану юнәлешләре	Саны (берәмлек, гектар, данә)	Бәясе (сум)	Гомуми сумма (сум)		
				Барлыгы	шул исәптән	
					грант	үз акчалары
1	Крестьян (фермер) хужалыкларын төзүгә һәм үстерүгә грант					x
1	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдән жир кишәрлеге сатып алу					
2	Авыл хужалыгы продукциясен житештерү, саклау һәм эшкәртү өчен кирәк булган житештерү һәм саклау биналарын төзү өчен проект документларын эшләү (шифрны ачарга)					
3	Авыл хужалыгы продукциясен житештерү, саклау һәм эшкәртү өчен кирәк булган житештерү һәм саклау биналарын, урыннарын, өстәмә корылмаларны, инженер челтәрләрен, киртәләрне һәм гөзелмәләрне сатып алу, төзү, ремонтлау һәм яңадан төзү, шулай ук аларны теркәү (шифрны ачарга)					
4	Авыл хужалыгы продукциясен житештерү, саклау һәм эшкәртү өчен кирәк булган житештерү һәм саклау объектларына алып килә торган юлларны һәм керү юлларын төзү (шифрны ачарга)					
5	Авыл хужалыгы продукциясен житештерү, саклау һәм эшкәртү өчен кирәк булган житештерү һәм саклау биналарын, урыннарын, өстәмә корылмаларны һәм гөзелмәләрне инженер челтәрләренә - электр. су, газ һәм жылылык челтәрләренә, юл инфраструктурасына тоташтыру (шифрны ачарга)					
6	Авыл хужалыгы хайваннарын сатып алу (шифрны ачарга)					
7	Авыл хужалыгы техникасын һәм инвентарен, йок автомобиле					

	транспортын, авыл хужалыгы продукциясен житештерү һәм эшкәртү өчен жиһазлар сатып алу (кинәйтеш язарга)					
8	Күпчеллек үсемлекләр утырту өчен орлыклар һәм утырту материалларны сатып алу (шифрны ачарга)					
9	Ашлама һәм агулы химикаллар сатып алу (шифрны ачарга)					

* Чыгымнар планына грант һәм ярдәм суммасы соралган юнәлешләрне генә кертергә
Чыгымнар планын конкурс комиссиясе белән килештерүсез үзгәртү рөхсәт ителми.

Крестьян (фермер) хужалыгы башлыгы _____
(фамилиясе, исеме, атасының исеме)

_____
(имза, булган очракта мөһөр)

2017 елның ___ мартындагы
_____/2-пр номерлы
ТР Авыл хужалыгы һәм азык-
төлек министрлыгы боерыгы
белән расланган Нигезләмәгә
5 нче кушымта

Узган календарь елга хезмәткәрләренн уртача саны турында белешмәләр*

Тапшырыла _____
(салым органы исеме)

_____
(өешманың тулы исеме/индивидуаль эшқуарның фамилиясе, исеме, атасы исеме)

(число, ай, ел)*

торышына уртача исемлектәге саны
_____ кеше тәшкіл итә

*Узган календарь елга исемлектәге эшчеләрнең уртача саны турында белешмәләр биргән очракта күрсәтелә торган дата – агымдагы елның I гыйнвары, ә өешма төзегән (янадан төзегән) очракта– өешма төзелгән (янадан төзелгән) айдан соң килүче айның беренче числосы күрсәтелә.

Тапшырылган белешмәләрнең тулылыгын
һәм дөрөслеген раслыйм:

Өешма өчен

Житәкче _____
(фамилиясе, исеме, әтисе исеме)

Тапшыру датасы

Имза _____ Дата

Теркәү номеры

Индивидуаль эшқуар өчен

Имза _____ Дата

_____
(фамилиясе, исеме, атасы исеме)

Вәкиле _____

_____
(имза)

_____
(өешманың тулы исеме)

Имза _____ Дата
(булган очракта мөһер)

*КФХ башлыгы тарафыннан тутырыла һәм таныклана, салым органы хезмәткәре тарафыннан бары тик алдагы календарь елда салым органына эшчеләрнең уртача саны турында белешмәләр бирелгән очракта гына таныклана.

_____ елның _____ мартындагы
_____/2-пр номерлы
ТР Авыл хужалыгы һәм азык-
төлек министрлыгы боерыгы
белән расланган Нигезләмәгә
6 нчы кушымта

Шәхси мәгълүматларны эшкәртүгә РИЗАЛЫК

Мин _____
(фамилиясе, исеме, атасының исеме)

№ _____
(шәхесне таныкларчы документ, кайда, кем тарафынан һәм кайчан бирелгән)

_____ адресы буенча теркәлгән,
гамәлдә _____

_____ адресы буенча яшәүче
420014, Казан шәһ., Федосеевская ур., 36 йорт адресы буенча теркәлгән Татарстан
Республикасы Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгына (алга таба
Оператор) үземнең шәхси мәгълүматларымны эшкәртүгә түбәндәге шартларда
рөхсәт бирәм:

1. Оператор минем шәхси мәгълүматларымны эшкәртүгә бары тик “2017 -
2020 елларга Татарстан Республикасында эш башлаучы фермерларга ярдәм”
программасында катнашу максатларында гына гамәлгә ашыра ала.

2. Операторга эшкәртүгә бирелә торган шәхси мәгълүматлар исемлеге:
фамилия, исем, атасы исеме, туу датасы, паспорт мәгълүматлары, элемтә
телефоны (өй, кәрәзле, эш телефоннары), гамәлдәге яшәү адресы, теркәлү адресы,
булу урыны.

3. Оператор тарафыннан минем шәхси мәгълүматларымны эшкәртүгә, ягъни
шул исәптән түбәндәге гамәлләрне кылырга рөхсәт бирәм: эшкәртүгә (шәхси
мәгълүматларны жыю, системалаштыру, туплау, саклау, тәгаенләү (яңарту, үзгәртү),
куллану, шәхси үзенчәлекләрен бетерү, блок кую, шәхси мәгълүматларны юк итү),
шул вакытта югарыда күрсәтелгән мәгълүматны эшкәртү ысулларының гомуми
тасвирламасы “Шәхси мәгълүматлар турында” 2006 елның 27 июлендәге 152-ФЗ
номерлы Федераль законда китерелгән, шулай ук законда билгеләнгән очракларда
мондый мәгълүматны өченче затларга бирергә.

4. Әлеге ризалык чикләнгән вакытта гамәлдә була.

“Персональ мәгълүматлар турында” 2006 елның 27 июлендәге 152-ФЗ
номерлы Федераль закон нигезләмәләре белән таныш булуымны, шәхси
мәгълүматларны яклау өлкәсендә хокуклар һәм бурычлар миңа аңлатылуын
раслыйм.

_____
(имза, булган очракта мөһер)

_____
(фамилиясе, исеме, атасының исеме)

« _____ » _____, 20 _____ ел.

“2017 – 2020 елларга Татарстан Республикасында эш башлаучы фермерларга ярдәм”
программасы буенча конкурс нигезендә сайлап алуда катнашуга документлар
ИСЕМЛЕГЕ*

1.	_____	_____ биттә.
2.	_____	_____ биттә.
3.	_____	_____ биттә.
4.	_____	_____ биттә.
5.	_____	_____ биттә.
6.	_____	_____ биттә.
7.	_____	_____ биттә.
8.	_____	_____ биттә.
9.	_____	_____ биттә.
10.	_____	_____ биттә.
11.	_____	_____ биттә.
12.	_____	_____ биттә.
13.	_____	_____ биттә.
14.	_____	_____ биттә.
15.	_____	_____ биттә.
16.	_____	_____ биттә.
17.	_____	_____ биттә.
18.	_____	_____ биттә.
19.	_____	_____ биттә.
20.	_____	_____ биттә.
21.	_____	_____ биттә.
22.	_____	_____ биттә.

_____
_____
_____

Гариза бирүченең фамилиясе,
исеме, атасы исеме, имзасы, мөһере

_____
_____

гаризаны кабул иткән
министрлык вәкиленең фамилиясе,
исеме, атасы исеме, вазыйфасы,

« _____ » _____, 201_ ел.
(гариза бирү датасы)

элементә телефоны номеры:
_____

« _____ » _____, 201_ ел.
(гаризаны кабул итү датасы)

*2 нөсхәдә тозелә

___ елның ___ мартындагы ___ /2-пр номерлы
ТР Авыл хужалыгы һәм азык-төлек
министрлыгы боерыгы белән расланган
Нигезләмәгә
8 нче кушымта

“2017 – 2020 елларга Татарстан Республикасында эш башлаучы фермерларга ярдәм”
программасы буенча КФХ төзүгә һәм үстерүгә грант бирү турында
шартнамә

Казан ш. № _____ 20 ___ елның _____

Татарстан Республикасы Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгы исеменнән, алга таба “Грант бирүче” дип йөртеләчәк, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының “Татарстан Республикасы Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгы мәсьәләләре” 2005 елның 6 июлендәге 316 номерлы карары белән расланган Нигезләмәгә таянып эш йөртүче Татарстан Республикасы Премьер-министры урынбасары - Татарстан Республикасы авыл хужалыгы һәм азык-төлек министры Әхмәтов Марат Готыф улы, бер яктан, һәм « ___ » _____ 201_ елдагы № _____ дәүләт теркәвенә алу турында таныклык нигезендә эш итүче, _____ ОГРНИП _____, Татарстан Республикасы _____ муниципаль районында крестьян (фермер) хужалыгы, алга таба “Грант алуучы” дип йөртеләчәк, икенче яктан, икесе бергә “Яклар” дип йөртеләләр, конкурс йомгаклары буенча (конкурс комиссиясе утырышының 20 ___ елның “ _____ ” _____ № _____ беркетмәсе, бюджет акчаларын бүлеп бирү турында Грант бирүченен 20 ___ елның “ _____ ” _____ № _____ боерыгы) түбәндәге турында элекке Шартнамә төзеделәр:

1. Шартнамә предмети

1.1. Грант бирүче Грант алуучыга _____

(эшчәнлек юнәлеше)

өчен КФХ төзүгә һәм үстерүгә грант бирә.

1.2. Грант алуучы грант акчаларын конкурс комиссиясе тарафыннан расланган чыгымнар планы нигезендә тотарга йөкләмә ала.

1.3. Грант суммасы Грант бирүче тарафыннан Татарстан Республикасы Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгы Авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәсенен (алга таба – Идарә) Федераль казначылыкның Татарстан Республикасы буенча идарәсе территориаль бүлегендә ачылган хосусый счётына, ә Идарә тарафыннан Грант алуучының Федераль казначылыкның Татарстан Республикасы буенча идарәсе территориаль бүлегендә ачылган хосусый счётына күчерелә һәм _____ (_____) сум тәшкил итә.

(суммасы язмача)

2. Грант бирүченен хокуклары һәм бурычлары

2.1. Грант бирүче:

Грант алучы тарафыннан аңа әлеге Шартнамә нигезендә йөкләнгән бурычларның үтәлешен тикшереп тора;

Грант алучыдан проектны гамәлгә ашыруга кагылышлы финанс һәм беренчел исәпкә алуға кагылышлы башка документларын соратын ала;

бары тик проектны гамәлгә ашыру өчен грант чыгымнарын раслау өчен Грант алучы тарафыннан тапшырылган документларны тикшерә, шулай ук проектның чынбарлыкта гамәлгә ашырылуын тикшерә;

Грант алучыга карата “2017 – 2020 елларга Татарстан Республикасында эш башлаучы фермерларга ярдәм” ведомство программасы таләпләрен бозуларны бетерүгә һәм аларның үтәлүен тәэмин итүгә юнәлтелгән Россия Федерациясе законнарында һәм әлеге Шартнамәдә каралган гамәлләр башкара.

2.2. Финанслау лимитлары булганда, әлеге Шартнамә төзелгән вакыттан 5 эш көненнән дә соңга калмыйча Грант алучыга акчаларны күчерү юлы белән грант суммасын түләүне башкара.

2.3. Грант алучы тарафыннан “2017 елда агросәнәгать комплексына дәүләт ярдәме чаралары турында” 2017 елның 10 февралендәге 77 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карарында каралган грант бирү тәртибе, максатлары һәм шартлары бозылу, шул исәптән әлеге шартнамә нигезендә Грант алучы тапшырган документларда дәрәс булмаган белешмәләр бирелү факты (фактлары) билгеле булган яки бу хакта Дәүләт финанс контроле органыннан мәгълүмат алынган очракта, күрсәтелгән хокук бозуларны бетергәнгә кадәр грант бирүне туктатып тора, бу хакта, туктатып тору турында карар кабул иткән датадан 10 эш көненнән дә соңга калмыйча, Грант алучыга хәбәр итү мәжбүри.

3. Грант алучыны хокуклары һәм бурычлары

3.1. Грант алучы:

3.1.1. 5 эш көне эчендә Федераль казначылыкның Татарстан Республикасы буенча идарәсе территориаль бүлегендә хосусый счет ачарга йөкләмә ала;

3.1.2. Идарәгә түбәндәге документлар тапшыра:

чыгымнар планында күрсәтелгән сатып алуларның һәр исеме бәясенә кимендә 10 процентын үз акчалары исәбеннән түләнүен раслый торган документларны;

максат чыгымнарын түләүгә түләү йөкләмәләрен, КФХ ның максат чыгымнары буенча йөкләмәләре барлыкка килүгә нигез булган шартнамәләрен, аларда эш башкаручының (подрядчының, товар китерүченең) тулы исеме һәм товарның (хезмәт күрсәтүнен) исеме, чыгымнар планында каралган грант чикләрендәге суммага аларның саны (күләме) күрсәтелә;

3.1.3. Грант хисабына башкарыла торган операцияләреннән аерым-аерым аналитик исәбен алып барырга йөкләмә ала;

3.1.4. 1.1, 1.2., 3.1. пунктлар нигезендә билгеләнгән нәтижеләлек

күрсәткечләренә һәм (яки) башка күрсәткечләргә ирешүне тәмин итәргә;

3.1.5. Грант акчаларын тотып бетергән көннән башлап 5 ел дәвамында КФХ башлыгы Татарстан Республикасы Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгына (алга таба – Министрлык) “Эшчәнлек турында белешмәләр” формасы буенча грант бирү нәтижәлегенә күрсәткечләренә ирешү турында яртыеллык һәм еллык хисаплар тапшыра. Хисаплар Министрлык боерыгы белән расланган формалар буенча грант алучы тарафыннан хисап чоры беткәннән соңгы 10 көнлек срокта тапшырыла. Идарәләр хисаплар алганнан соңгы 10 көнлек срокта аларны килештерә һәм Министрлыкка тәкъдим итә;

3.1.6. Грант алган көннән соңгы 18 ай дәвамында Министрлыкка “Жыелма реестр” формасы буенча, хисап документларын беркетеп, грант акчаларының максатка ярашлы тотылуы турында йомгак хисап тапшыра. Хисап документларына законнар нигезендә шундый документлар дип танылган документлар (товарлар һәм (яки) хезмәт күрсәтүләр өчен түләүне һәм аларны алуны раслый торган документлар, фоторәсемнәр) керә. Хисаплар Грант алучы имзасы һәм мөһерә белән (булган очракта) таныкланган һәм Татарстан Республикасы _____ муниципаль районында авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәсе башлыгы белән килештерелгән булырга тиеш.

3.1.7. Грант алганнан соң кимендә биш ел дәвамында авыл хужалыгы эшчәнлегенә гамәлгә ашыра;

3.1.8. Грант алган елда грант ярдәменән һәр 1 млн.сумына кимендә бер даими яңа эш урыны, әмма бер грантка кимендә бер яңа даими эш урыны булдыра;

3.1.9. Хосусый счётына акчалар килгән көннән алып 18 ай эчендә грант акчаларын тотып бетерә;

3.1.10. Чыгымнар планында күрсәтелгән сатып алулар исемнәре бәясенән кимендә 10%ын үз акчалары исәбеннән түли;

3.1.11. Авыл хужалыгы продукциясенән артымын грант бирелгән елга кадәрге елга караганда 10 процент дәрәжәсендә булуны тәмин итә;

3.1.12. Грант алучының гранттан файдалану шартларын, максатларын һәм тәртибен үтәвенә Грант бирүче һәм дәүләт (муниципаль) финанс контроле органнары тарафыннан тикшерүләр уздырылуга ризалык бирә.

3.2. Грант акчаларына сатып алынган активлар Грант алучы исеменә теркәлгән булырга һәм аның тарафыннан муниципаль район территориясендә кулланылырга тиеш.

3.3. Грант алучы тарафыннан грант акчаларына сатып алынган мөлкәт грант акчаларын тотып бетергән көннән 5 ел дәвамында бүләк ителергә, арендага тапшырылырга, башка затлар файдалануына бирелергә, алмаштырылырга яки пай, кертем рәвешендә кертелергә яисә законнар нигезендә башка төрле тартып алынырга тиеш түгел.

3.4. КФХ башлыгы алган акчалар хисабына чит ил валютасын сатып алу тыела, моңа югары технологияле импорт жиһазларын, чимал һәм комплект әйберләрен сатып алганда (китергәндә) Россия Федерациясенән валюта законнары нигезендә башкарыла торган операцияләр, шулай ук әлегә акчаларны башка операцияләргә бирү

максатларына ирешү белән бәйлә булган операцияләр керми.

3.5. Гранттан файдалануга йомгак ясап, Грант алучы Татарстан Республикасы Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгының тармак бүлекләре, аудит һәм коррупциягә каршы эш бүлеге һәм гаилә терлекчелек фермаларын үстерүгә грант бирү өчен крестьян (фермер) хужалыклары проектларын сайлап алу буенча конкурс комиссиясе рәисе белән берлектә грантның максатчан билгеләнеше буенча тотылуы турында “Килештерү кәгазе”н имзалайлар.

4. Яклар җаваплылыгы

4.1. Яклар Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә үз йөкләмәләре буенча җаваплы була. Министрлык һәм дәүләт (муниципаль) финанс контроле органнары законнарда билгеләнгән тәртиптә гранттан файдалану шартлары, максатлары һәм тәртибе үтәлүне тикшерәләр.

4.2. Шартнамәнең 3.1. пунктында билгеләнгән грантлар бирү максатлары һәм шартлары бозылган, грантларның максатчан билгеләнеше буенча кулланылмавы йә грант алу очен дорес булмаган белешмәләр һәм документлар тапшырылу фактлары ачыкланган очракта, бирелгән грантлар Министрлыктан тиешле таләпләр алынган көннән 60 көн эчендә Татарстан Республикасы бюджеты кеременә кире кайтарылырга тиеш.

4.3. Грант алучы тарафыннан Министрлыкка һәм Идарәгә тапшырыла торган документларның дөрөслеге өчен җаваплылык Грант алучыга йөкләнә.

4.4. Күрсәтелгән акчаларны бюджет кеременә ихтыярий кире кайтарудан баш тартылган очракта, алар законнар нигезендә мәҗбүри тәртиптә түләтелергә тиеш.

4.5. Шартнамәне гамәлгә ашыру барышында барлыкка килергә мөмкин низаглар Якларның үзара сөйләшүе юлы белән хәл ителергә тиеш.

Низагларны үзара сөйләшү юлы белән хәл итеп булмаган очракта, алар гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә хәл ителергә тиеш.

4.6. Яклар Шартнамәдә каралган бурычларын тулысынча яки өлешчә үтәмәгән очен җаваплылыктан бары тик форс-мажор шартлар барлыкка килгәндә генә азат ителәләр (РФ ГК ның 401 ст., 3 п.). Ләкин мондый шартлар барлыкка килгәндә, әгәр алар беткәннән соң бурычларны үтәү мөмкинлеге сакланып калса, Грант алучының йөкләмәләре үзләреннән үзләре туктатылмый.

4.7. Шартнамә, ахырдан бюджет законнары нигезендә тиешле бюджетка _____ мең сум күләмендәге грантны кире кайтаруны күздә тотып, Якларның үзара ризалыгы белән вакытыннан алда өзелергә мөмкин.

4.8. Шартнамәне Грант бирүче таләбе буенча суд тәртибендә өзү Россия Федерациясе Граждан кодексының 450 статьясы нигезендә түбәндәге очракларда башкарыла:

1) грант куллану һәм Шартнамә йөкләмәләрен үтәү турында хисаплар Грант алучы тарафыннан бөтенләй тапшырылмаганда яки тулы булмаган күләмдә тапшырылганда;

2) Грант бирүче хисап документларын тикшергәндә Грант алучы биргән

белешмэләрнен махсус бозып бирелүе ачыкланганда;

3) грант акчаларының максатчан кулланылмавы ачыкланган очрақларда;

4) Грант алуучының эшчәнлегенә биш ел эчендә туктатылган һәм (яки) Грант алуучының проектны гамәлгә ашыру буенча үзенә алган йөкләмәләрен үтәмәве очрагында;

5) эгәр проект Шартнамә төзегән көннән 18 ай эчендә гамәлгә ашырылмаса, моңа житди сәбәпләр булмаганда (жинеп булмаслык көч, ягъни гадәттән тыш шартлар (жир тетрәү, давыл, су басу, янгын һ.б.), авыру яки имгәнү аркасында Грант алуучының 18 айдан артык озак вакыт дәвамында вакытлыча эшкә сәләтсез булуы, якын туганының сәламәтлегенә бозылу сәбәпле аны карау таләп ителү).

5. Йомгаклау нигезләмәләре

5.1. Шартнамә ана кул куелган көннән үз көченә керә һәм 20__елның _____ кадәр гамәлдә була.

5.2. Шартнамәгә барлык үзгәрешләр һәм өстәмәләр Яклар тарафыннан имзалана торган өстәмә килешүне язма рәвештә тутыру юлы белән Якларның үзара ризалыгы белән кертелә.

5.3. Шартнамә Якларның һәркайсына берәр нөсхә булырлык итеп ике нөсхәдә төзелде, икесе дә тигез юридик көчкә ия.

6. Якларның реквизитлары һәм имзалары.

Грант бирүче:

Татарстан Республикасы Авыл
хужалыгы һәм азык-төлек
министрлыгы
420014, Россия, Татарстан
Республикасы, Казан ш.,
Федосеевская ур., 36 й.
р/с 40201810900000000002 в ГРКЦ НБ
РТ банка России
БИК 049205001
УФК по РТ (Минсельхозпрод РТ –
л/сч. ЛБ 007090001 Аппарата МСХиП)
ИНН 1654019555
КПП 165501001
ОГРН 1021602854580

Грант алучы:

_____
_____
геркәлү адресы _____
_____
яшәү адресы _____
_____
паспорт: серия _____, № _____
_____ бирелгән
Бирелү датасы _____
р/с _____
_____
(банк исеме)
к/с _____
_____

(банк исеме)

БИК _____

банк ИНН _____

Татарстан Республикасы Премьер-министры урынбасары – Татарстан Республикасы авыл хужалыгы һәм азык-төлек министры

КПП _____

ОГРНИП (ОГРН) _____

КФХ башлыгы ИНН _____

М.Г.Әхмәтов

_____

(имза)

_____

_____

(ф.и.а.и.)

(имза)

Мөһер урыны _____, 20__ел.

Мөһер булган

очракта _____, 20__ел

"КИЛЕШ ГЕРЕЛДЕ":
Авыл хужалыгы һәм азык-төлек
идарәсе башлыгы

ТР Авыл хужалыгы һәм азык-төлек
министрлыгының 2017 елның
мартындагы 2-пр номерлы
бюерыгы белән расланган

Ешлык (киләсе ярыйелның 10 ичы
числосына кадәр)

на (на) "2017 - 2020 елларга Татарстан Республикасында эш башлаучы фермерларга ярдәм"
программасы буенча 2017-2020 елларда грант алган ГР _____ муниципаль районы
(район)

КФХ эшчәнлеге турында белешмәләр

1. Терлекчелек буенча житештерү күрсәткечләре:

№ т/б	Терлекнең баш саны булу		Житештерелгән авыл хужалыгы продукциясе исеме	Авыл хужалыгы продукциясен житештерү күләме, тн	Авыл хужалыгы продукциясен сату күләме, тн	Табыш, мен сум тыс.руб.	Барлык чыгымнар, мен сум.	Файда, %
	Авыл хужалыгы терлеге исеме	Исәбе, баш						
1			Сот					*
2			Ит					*
3			Һ.б.ш.					*
4								*
Барлығы			*	*	*	0,0	0,0	#ДЕЛ 0!

1. Үсемлекчелек буенча житештерү күрсәткечләре:

№ т/б	Житештерелгән авыл хужалыгы продукциясе исеме	Жыю майданы, га	Уңыш, тн га	Авыл хужалыгы продукциясен житештерү күләме, тн	Авыл хужалыгы продукциясен сату күләме, тн	Табыш, тыс.руб.	Барлык чыгым, мен сум	Файда, %
1	бөртекчеләр һәм кузаклы- бөртекчеләр							*
2	азык (купьялык үдән - печән)							*
3	баранге							*
4	яшелчә							*
5	Һ.б.ш.							*
6								*
Барлығы		*	*	*	*	0,0	0,0	#ДЕЛ 0!

2. Салым салу, хезмәткәрләрен исәбе һәм аларның хезмәт хакы:

№ т/б	Хужалык хезмәткәренен белгечлеге исеме	Ф.И.А.и.	Исәпләнгән хезмәт хакы, мен сум	Салымнар, мен сум					
				Барлығы, салымна р	шул исәптән				
					хезмәт хакынан күчәрилгән акчалар	Жир салымы	Мөлкәткә салым	Транспорт салымы	Бердәм авыл хужалыгы салымы
1	КФХ башлыгы	*	*	0,0					
-			0,0						
3			0,0						
4			0,0						
Барлығы			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Жир кишәрлеге мәйданы (га):		милектә:		арендада:					

Белешмәләрнең дорслеген раслыйм:

КФХ башлыгы _____ Ф.И.А.и.имза/

Булган
очракта
мөһер

(КФХ башлыгының элемтә телефоны номеры)

«КИЛЕШТЕРЕЛДЕ»:

Татарстан Республикасы авыл
хужалыгы һәм азык-төлек
министры урынбасары

_____ Р.Р. Хәбипов
«__» _____, 20__ ел

«КИЛЕШТЕРЕЛДЕ»:

Татарстан Республикасы авыл
хужалыгы һәм азык-төлек
министры урынбасары

_____ «__» _____, 20__ ел

«КИЛЕШТЕРЕЛДЕ»:

Министрлыкның
инвестицияләр сәясәте һәм
максатчан программалар
бүлеген башлыгы

_____ И.Ш. Гафуров
«__» _____, 20__ ел

М.У.

ТР _____ муниципаль районы буенча
20__ елда эш башлаучы фермерга ярдәм буларак грант бирү өчен
_____, 20__ елдагы _____ номерлы жылма исәп-хисап белешмәлегенә

№ т/б	Крестьян (фермер) хужалыгы башлыгы Ф.И.А.и.	Объектның төре, проект куэте	Проект бәясе, мең сум	Бирелергә тиешле грант суммасы, мең сум		
				барлыгы	шул исәптән	
					федераль бюджет	ТР бюджеты
1	2	3	4	5	6	
	Район буенча барлыгы:					

Белешмәләрнең дөреслеген раслайм:

ТР Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгының

ТР _____ муниципаль районында Идарәсе башлыгы _____ (имза) _____ (Ф.И.А.и.) _____ (Булган очракта мөһер)

_____ елнын _____ номерлы
ГР Авыл хужалыгы һәм азык-төлек
министрлыгы боерыгы белән расланган
Нигезләмәгә
11 нче кушымта

“2017 – 2020 елларга Татарстан Республикасында эш башлаучы фермерларга
ярдәм” ведомство максатчан программасында катнашучы

ГР _____ муниципаль районынын

(КФХ исеме)

ЙӨКЛӘМӘСЕ

КФХ счётына акча күчкән көннән алып 18 ай эчендә грант акчаларын куллану турында;

чыгымнар планында күрсәтелгән сатып алына торган мөлкәт, башкарыла торган эшләр, күрсәтелә торган хезмәтләр бәясенә кимендә 10 процентын үз акчаларыннан түләү турында;

грант акчаларын файдаланып сатып алынган мөлкәтне КФХ бүленмәс фондына кертү турында;

алынган Грант акчаларының әлеге Нигезләмәдә каралмаган максатларда яки сроклары бозылып тотылган очракта, шулай ук КФХ таратылган яки Грант акчаларына сатып алынган мөлкәт тартып алынган (бүләк ителгән, арендага тапшырылган, алыш-биреш ясалган яки пай рәвешендәгә кертем, гади кертем буларак кулланылган яисә башка төрле тартып алынган) очракта, грант акчаларын Грант бирү турындагы шартнамәнең гамәлдә булунын биш еллык срогы беткәнче кире кайтару турында;

грант алган елда КФХ грантнын һәр 1 млн. сумына кимендә бер яңа даими эш урыны, әмма кимендә бер яңа даими эш урыны булдыру турында;

яңа даими эш урыннарын грант акчаларын тотып бетергән датадан кимендә 5 ел дәвамында саклап торырга;

грант алган КФХ тарафыннан сатылган авыл хужалыгы продукциясе күләменә еллык артымы кимендә 10 процент булу турында;

грант акчаларын тотып бетергән датадан соң кимендә 5 ел дәвамында финанс-хужалык эшчәнлеген башкару турында;

мин башлык булган хужалыкның урнашу һәм теркәлү урыны буенча муниципаль берәмлектә яшәвем яки анда даими яшәү урынына күчеп кайтырга тиеш булуым турында һәм әлеге хужалыкның грант алган һәм акчасын тотып бетергән датадан кимендә 5 ел дәвамында бердәнбер эш урыным булуы хакында.

КФХ башлыгы _____, 20__ ел
имза _____ (Ф.И.А.и.) _____ (дата)

Мөһер урыны (мөһер булган очракта)

"КИЛЕНТЕРЕЛДЕ":

Авыл хужалыгы һәм азык-төлек
идарәсе башлығы

_____ нә (на) ГР _____ муниципаль районы _____ авыл жирлегенең

КФХ башлығы _____ тарафыннан

грант акчаларын готу исәбенең

жыелма реестры

Грант суммасы _____ мең сум

Ферма юнәлеше _____ баш

№№ т/б	Түләүне раслый торган документ исеме	Документ дагасы	Докумен номеры	Кайдан (сатучы исеме)	Сатып алынган товар - матди кыйммәтләрнең (терлек, төзелеш материаллары, техника, хезмәт күрсәтүләр һ.б.) исеме	Үлчәү берәм леге м ³ , кг	Саны	Бер берәм лек бәясе, сум	Сумма, сум	Финанслау чыганагы (грант, жәлеп ителгән яисә үз акчалары)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.										
2.										
3.										
4.										
5.										
6.										
	Барлығы:	X	X	X	X	X		X		

Белешмәләрнең дөреслеген раслыйм: КФХ башлығы _____

Ф.И.А.п. _____

Имза: _____

Булган очракта мөһер